

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, VASÁRNAP 1923. február 18.

48. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

Renan

Jézus életének krónikását, Ernest Renan, a legkatolikusabb franciát, a názáreti mester legpogányabb követőjét, a költőt, az írástudót most száz esztendeje hantolták el a Pére Lachaise-i temetőben.

A francia irodalomnak mindig voltak kiátkozottjai, üldözöttjei, olyanok, akik a szent megáldottság jegyével a homlokukon viselték, hordták megbecsülés nélkül egy generáció lelkiismeretét. A francia szellem kialakulása sokszor talált egyedül — társtalannul költőket, tudósokat, ritka embererőket, akik utjelzők voltak a századok utjain és akik nagy, páratlan életek értékeivel járultak hozzá a francia irodalom, a francia kultúra gazdagodásához. Ernest Renan is azok közé tartozott, akik a francia sorsnak mostohaságát vállalták, Voltaire, Pascal, D'Alembert után és azokkal együtt, akiket ma mint a francia irodalom roneszenzenak mestereit dicséri a francia kegyelet. Üldözött volt, kiátkozott, akit forradalmárnak, vallástalannak deklaráltak, holott nem volt nálánál igazibb szeretője és alázatosabb hívője Jézus egyházának. Most már tudják ezt Franciaországban is és tudják mindennütt, ahol ismerik Renan könyveit — de akkor, amikor Berthelot segítő barátságával megajándékozottan áldozott a rossz, sőtét, párisi hónaposszobában a hitvallók legnagyobbjának csak ellenségei voltak Franciaországban. Ellenségei voltak, mert megírta a Jordán kék egét, az alázatos tömeget: pásztorokat, halászokat, akik a mestert szerették, megírta a katolicizmus elindulásának történetét illúziók nélkül, friss szemmel, bátor elmével és olyan hitbeli fölényvel, amely akkor forradalom szímba ment. Ami Voltaire-nek sikert és halhatatlanságot hozott — az nála bűn volt a megváltozott idők franciája előtt.

A katolicizmus sokáig centruma volt a szellemi életnek: költők, tudósok — politikai pártok álltak körül harcolva a polgári Franciaország elsegítéséért. Pascaltól a Voltairétól kezdve — át a forradalom ismert páthosán, Chateaubriand, Lamennais és a többiek (hogy csak a kiválóbbakat említsük) a katolicizmus válságaival vajudtak, amely évtizedeken át érvényesült Franciaországban.

A polgári osztály harcában ez a kérdés volt a legfontosabb, mert hiszen a feudalizmus ellen a katolicizmuson keresztül juthatott csak el a felszabadult gondolat. S abban az időben, amikor a küzdelem aktuális volt, az „ecrasez linfam“ divatos jeiszó volt — de

amint a harc megszűnt, a polgári erők hatalomba kerültek — a vallás újból az a tabu lett, ami volt a feudalizmus alatt. Renan-nak az volt a bűne, hogy akkor írta meg Jézus életét, amikor Franciaországban ismét az egyház lett a szellemi élet legfőbb irányítója, amikor szentségtörés számba ment kételkedni a vallási hagyományok és tradíciók igazságában. És így történt: a kishitűek, a rövidlátók nem láttak egyebet benne, mint a katolikus vallás nyugalmas békéjének megzavaróját, forradalmárt, aki Voltaire leszármazója, azé a Voltairé, aki ha véletlenül megéri a francia életnek ezt a változását, nehezen jut el a megbecsülésnek ahhoz az eseményéhez, amely közvetlen halála előtt történt vele XIV. Lajos országában.

Jézus történelmi szerepe, élete

és tanítása: ez volt Renan kutatásainak területe. Jézus életét megírták sokan a felvilágosodott kor tudományos eszközeivel, megírta Strauss is, aki a doktrinár materializmus módszereivel állította be a történelem legnagyobb egyéniségét. De Strauss — iskoláskoponya volt — Renan költő. Straussnak valóban semmi köze nem volt a jézusi szellemhez — míg Renan művészete a legtisztább és legszuptilisebb erkölcsi, hitbeli vallomás, amely Pasca tragikus vallásosságával közelítette meg a názáreti csodálatos életét. Renan formák nélkül — túl minden szkalésztkán — emberként, a költő intuitív erejével övette az emberi sors magasztos fejedelmét, Jézust, akit jobban szeretett, mint bárki más és aki előtt alázatosan meghajolt két évszázad messzeségéből...

Befejezéshez közeledik a jelölésekért folyó harc Földet a voksért — Setyerov hivatalos jelölt Becskereken A választási agitáció hírei

A jelölési kampány végéhez közeledik, néhány nap múlva lezárják a jelölt listát. A választási küzdelem eddigi fázisát inkább a pártok belső harcai töltötték ki, a sok mandátumspiráns küzdelme a párthívek bizalmáért.

A tulajdonképpeni választási agitáció azonban majd csak most veszi kezdetét, mikor már nem a jelölések sikeréért, hanem a választók voksaiért indul meg a korteshadjárat országszerte. Eddig az egyes pártfrakciók belső marakodásától volt hangos a küzdőtér, ezentul a pártok és világnézetek vonulnak fel még elkeseredettebben egymás ellen.

A jelölési harc utolsó fázisairól a következő távirataink számolnak be:

Földosztás és pártpolitika

Beogradból jelentik: *Pasics* miniszterelnököt a szombati nap folyamán az ország különböző részeiből nyolc küldöttség kereste fel, a melyek mind a radikálpárt főbizottságának diktatúrája ellen tiltakoztak. Különösen azt kifogásolták, hogy a főbizottság a központból akar jelölteket ráerőszakolni a vidéki kerületekre.

Pasics a küldöttségnek azt válaszolta, hogy panaszaikkal a főbizottság legközelebbi ülésén fog foglalkozni és lehetőség szerint orvosolni fogják azokat.

Délután *Miletics* Koszta agrárreform miniszter látogatta meg *Pasics*-ot, akivel kizárólag pártügyekről értekezett. A »Radikal« értesülése szerint ezen a megbeszélésen szóba került az agrárreform miniszteriumi

hataimának kihasználása a radikálpárti céljaira. És pedig abban a formában, hogy a radikális dobrolójácoknak és másoknak is, akik a radikálpártra akarnak szavazni, még a választások előtt Délserbiában földet fognak osztani.

Setyerov a hivatalos demokraták jelöltje a Bánságban

Beogradból jelentik: A demokratapárt főbizottsága ülést tartott, a melyen az ország minden részéről beérkező távirati jelentéseket olvasták fel és egyes megejtett jelöléseket jóváhagytak.

Foglalkozott a főbizottság a felső Bánság jelölésével is és általános meglepetésre *Setyerov* Szlavko listáját nyilvánította hivatalos demokraták listává *Jaksics* Milutin listájával szemben. A határozatot avval indokolják, hogy *Jaksics* Milutin már nem tagja a radikálpártnak, a mit ő a *Nedeljni Glasnik*-ben maga jelentett ki. Különben is a jelölésnél *Setyerov* hívei voltak többségben és *Jaksics* hívei kivonultak a jelölő értekezletről. Jellemző, hogy ehhez a határozathoz maga *Príbics* Szvetozár is hozzájárult, bár egy nappal azelőtt lapjában, a »Novi List«-ben éles támadás jelent meg *Setyerov* ellen.

Zavarrások várhatóak Radics virovitcai népgyűlésén

Beogradból jelentik: A horvát köztársasági parasztpárt nagy előkészületeket tesz a február 18-ikára, vasárnapra összehívott Virovotica-i népgyűlésre, amelyen *Radics* István nagy programbeszédet fog tartani.

Hír szerint a nacionalisták (Orjuna) nagy arányú ellentüntetésre készülnek és nagyobb tömegben fognak a gyűlésre felvonulni. A nacionalisták mindenáron megakariák akadályozni, esetleg erőszak útján is, hogy *Radics* elmondja beszédét.

Beogradi politikai körökben nagy érdeklődéssel várják, hogy a kormány, amely miniszteri kijelentésekkel, sőt legutóbb rendelettel is bizonyosságot tett a választási agitáció szabadságának tiszteletben tartása mellett, meg fogja-e akadályozni a nacionalisták erőszakos fellépését. Ellenzéki lapok emlékeztetik a kormányt *Pasics*-nak arra a kijelentésére, amelyet *Juricsics* ezredes, a nacionalisták elnöke előtt tett, hogy a kormány elég erős a belső ellenségek megfékezésére.

Agitálnak a miniszterek

Beogradból jelentik: *Jankovics* Velizár közlekedési- és *Szupilo* Dzivo földművelési miniszterek szombaton Bakarba utaztak, ahol néhány radikális választói gyűlésen fognak résztvenni. Velük ment *Talčov* Pero volt sajtófőnök, a Tribuna főszerkesztője is.

Jankovics közlekedési miniszter valószínűleg több napot fog Bakarban eltölteni, mert jelen akar lenni Szusak kiűritésénél, hogy a közlekedés újrafelvételekor az első intézkedéseket személyesen tehesse meg.

Sztojadinovic pénzügyminisztert Mariborban, *Zsupanics* tárcanélküli minisztert pedig Krainában listavezetőnek jelölte a radikálpárt. *Sztojadinovic* szombaton már el is utazott Szlovéniába agitációs körutra.

Trumbics megegyezett Drinkovicsal

Splitből jelentik: *Trumbics* volt külügyminiszter választási paktumra lépett a horvát zajednicával, melynek *Drinkovics* a jelöltje. Politikai körökben nem hiszik, hogy a *Trumbics*—*Drinkovics*-lista mandátumot kapna.

A radikálisok listavezetője az összes dalmáciai kerületekben *Jovanovic* Ljuba vallásügyi miniszter lett, a klerikális párt pedig *Dulbics* Ante.

A baloldali földműves párt vezetői

közül *Komadinic* Milant Piroban a bolgár határon listavezetőnek tették meg, *Avramovics*-ot pedig észak Dalmáciában is jelölték.

Angelics Pavle visszavonul

Beogradból jelentik: A demokratapárt legszélsőbb baloldalán álló *Angelics* Pavle volt képviselő hír szerint viszály a jelöltségtől. Egy legutóbbi jelölőgyűlésen Rudnikban ugyanis riválisa tettleg inzultálta, ami annyira elkeserítette *Angelics*-et, hogy többé nem akar résztvenni a politikai életben.

Kicszerelik a telekkönyveket

Tárgyalások indultak meg a utódállamok közt

Az ingatlanforgalom terén rendkívül sok zavart okozott az a körülmény, hogy a Vajdaság, Erdély, Szlovénia és Burgenland elszakadása következtében sok ingatlan telekkönyve, amely Magyarországnak ítélt területen belül fekszik, az utódállamok területén maradt, vagy megfordítva, a telekkönyvek Magyarországon vannak s az ingatlanok a levált területeken. Fokozódik ez a zavar ott, ahol oly ingatlanról van szó, amelyeket az új országhatár ketté szel.

A magyar igazságügyminiszter még 1920-ban az átmeneti rendezés érdekében rendeletet adott ki ebben az ügyben. A rendelet úgy intézkedik, hogy az a magyar érdekelt, akinek ingatlana magyar területen fekszik, de az ingatlan telekkönyvi hatósága és telekkönyve az elszakított területen minden nyilvánkönyvi bejegyzésre vonatkozó kérelemnél, tehát tulajdonátörvény, zálogjogbekelezés, zálogjogtörlesztés, perföljegyzés, előjegyzés stb. az ingatlan fekvése szerinti legközelebbi magyar bíróságnál benyújtani jogosult. A bíróság a telekkönyvi rangsor biztosítása érdekében, amelynek úgy a tulajdonváltásnál, mint pedig a zálogjogok szerzésénél nagy fontossága van, a kérelmet nyilvántartásba veszi. A nyilvántartás alapján a kérelmek a benyújtás sorrendjében a bíróság által érdemlegesen elintéztetnek, mindaddig, amíg a telekkönyveket meg nem szerezzük.

Ez a rendelkezés, mely eredetileg is csak provizórikus célt szolgált, hosszabb időre s különösen véglegesen nem elégítheti ki az igényeket, mert nem nyújtja azt a jogbiztonságot, amit a betekinthezőség s a nyomtalan elintézés biztosít. Ehhez járul még az is, hogy az utódállamokban hasonló rendeleteket nem adtak ki. Így például a horgosi ingatlanokra telekkönyvi feljegyzés már évek óta

nem eszközölhető, mert a telekkönyvek Szegeden vannak; a szegedi telekkönyvi hatóság már nem intézi el a beadványokat s a subotica pedig még nem, miután a telekkönyvi betétek még Szegeden vannak. Arról is tudunk, hogy olyan jugoszláv ügyvéd ellen, aki a szegedi telekkönyvi hatósághoz nyújtotta be a beadványait, megindult az eljárás is — hűtlenség címén. Ez a magyarázata annak,

hogy a határmenti községekben teljesen megakadt az ingatlanforgalom. Eppen ezért az elszakadt területeket birtokló államok megállapodásokat igyekeznek létesíteni a telekkönyvek kicszerelésére. A cseh-szlovákokkal a kérdés most tárgyalás alatt áll s a magyar igazságügyi kormányzat most azon fáradozik, hogy a románokkal és a jugoszlávokkal is felvegye a tárgyalásokat.

A kémkedési per második halottja

Hogyan bántak Varga Györggyel a fogházban

A kémkedési per két elsőrendű vádlottja rövid egy hét leforgása alatt kiszervekedett. Az emberi részvét megdöbbenve állt meg e tragikus véletlen előtt s hajlandó volt a subotica fogházi viszonyokban is egyik okát látni annak, hogy két élet elpusztult, mielőtt még a felsőbíróságok igazságtévése beigazolta volna a vádat, amelyért dr. Vargát és Ignác Gyulát elítélték.

Meggyőződünk róla és a közvélemény megnyugtatóra az ügyészség alábbi hivatalos nyilatkozatán kívül is közöljük, hogy dr. Varga Györggyel és letartóztatott társával a fogházban a legemberségszerűbben bántak. A subotica fogház központi fűtésre van berendezve s a fűtőkészülék az ügyészség jelenlegi vezetőjének hibáján kívül nem működik s nincs még kijavítva. Ennek a sajnálatos körülménynek súlyát azonban dr. Varga György és Ignác Gyula nem érezték. Az ő celláikban már a hidegek beállta óta kályha állt, amelyben rendszeresen fűtöttek, az ő betegsége és haláluk tehát nincs összefüggésben azokkal, hogy egyes cellákat nem lehet befűteni.

A subotica kir. ügyészség a Bácsmegeyi Napló-nak dr. Varga György halálával kapcsolatban írt cikkére vonatkozólag a következő helyreigazítást közli:

A sajtótörvény 20. §-a értelmében a »Bácsmegeyi Napló« 47. számában »A kémkedési per második halottja« című cikkre következő

helyreigazítást közlöm.

Nem felel meg a valóságnak, hogy a megboldogult dr. Varga György és Ignác Gyula, akik kémkedési pörben voltak a subotica kir. ügyészségi fogházban elzárva, hideg cellában tartózkodtak és hogy ennek következtében lettek betegek, mint ahogy ez a fentemlített cikkben állítatik. Ellenben az igazság az, hogy a tél egész tartama alatt, tehát még betegsége előtt, mindkettőnek kályha volt a szobájában, amelyik egész nap fűtve volt. Eszerint a »Bácsmegeyi Napló«-nak az az állítása, hogy a két fogoly hideg cellában volt elhelyezve — egyszerű kitalálás.

Nem csak ez a két elítélt, hanem a Varga-ügy többi elítélteinek is volt kályhájuk a cellákban, sőt mind az a kedvezmény, ami a Bp. 155. §-a értelmében megengedhető, meg volt engedve nekik. Saját magukat élelmezhettkék és saját ágyneműiket használhatták, sőt dr. Varga Györgynek megengedte a kir. ügyész még a dohányzást is.

Hogy a fentiek a valódi tényválnak felelnek meg, igazolhatják a foglyok családtagjai is, akiknek netenkint egyszer és az utóbbi időben többször is meg volt engedve a foglyok meglátogatása.

Subotica, 1923. febr. 17.

Kir. ügyészség:

Marušić Koszta
kir. ügyész.

A királyi ügyész által előadott tényállás a valóságot hiven fűdi. S a közvélemény megnyugtatóra közölnünk kell, hogy a foglyokkal való bánásmód a humanizmus követelményeinek mindenben megfelel. Az elhunyt Novák Péter például tejet s a tuberkulotikus beteg számára szükséges táplálékot kellő mértékben kapott. A fűtés problémája sem olyan sötét. A vizsgálati foglyok s a nem jogerősen elítéltek, fűthető és fűtött cellákban vannak, az elítéltek egész nap fűtött munkatermekben dolgoznak s most van folyamatban a központi fűtést megjavítása is.

Szubotica ügyek

A városi tanácsban beálló változások végrehajtása most már sürgetővé vált, mert a városi takarékpénztár megnyitásával a pénzügyi tanácsos most már a pénzügyetnek vezetésével van elfoglalva. Pletikoszits András dr. főispán-polgármester javaslata szerint Lepedát Illés pénzügyi tanácsos helyére Nedeljkovic Milorád, az adóhivatal főnöke kerül, míg ezt az állást Vidakovics Iván adópenztárossal kívánják betölteni. Ezekkel a fontosabb változásokkal a városi tisztviselőgárban több más változás is be fog következni és maga Lepedát tanácsos fogja hétfőn Beogradban megszünetni eddigi állásából való felmentését, s az új pénzügyi tanácsos kinevezését. A városházán remélik, hogy ez még a jövő hét folyamán elintéződik és így a tanácsban küszöbön levő változásokat most már néhány napon belül végre lehet hajtani.

Uj utat építenek Palicson. A városi tanács szombati ülésén elhatározta, hogy az új idény megkezdése előtt Palicson új utat épít, amelyre már régebben szükség lett volna. Az új utat a palicsi főbejárattól vezet egyenesen a női fürdőig és az építéséhez szükséges összeget a városi tanács már megszavazta. Mivel a tervek már teljesen készen vannak, az új utat építését hétfőn már meg is kezdik.

Pesti életkép

Írta: Zilahy Lajos

Két sifon van a szobában egymás mellett. Itt oldalt egy kopott szövötdívány, a sarokban ruhafogas. A másik sarokban mosdókészlet. Két ebédioszék is van a fal mellett, de most már csak a hátuk nádfonatu, az ülőkéjük be van deszkázva. A szoba közepén alacsony, hosszúkás munkaasztal, amelyen annyi hely nincs már, hogy egy gyufaszálat rá lehetne tenni. Sok szerszám. Dikicsok, áruk. Reszelők és bőrvágó kések. Ez mindegyik egy darab meztelen éles acél, csak a végük van bőrburkolva. Kalapácsok, kicsik és nagyok, kerekfejük, amikkel a suszterek a faszegetet verik be a cipőtalpba. Piszkos ásványvizes üvegek, amikben most valami ismeretlen folyadék, szesz, alkohol, vagy festék van. Három fatányér, tele barna csirizzel. Aztán sok kis bórda, különböző geometriai alakokban, sárgák, barnák, feketék, vékonyak, vastagok, talpbőrök, antilopok, bokszok: amik úgy leforgácsolódtak. Barna, szétnyílt oldalú skatulyák, amikben egy áll a faszeg, mint a rizskása. Kaptafák és cipőfűzők. Vasszegok és kapcsok, vászon-darabok és téglalakú tölgyfadeszkák, amikben megfeszített csuklóval vágják a talpbőrt s amiknek barna arcán ezer finom ránc szeli egymást s sok vágástól. És mindenütt rengeteg apró névtelen kis sötét lom az asztalon.

Hát biz' ez susztermhely. A zöldernyős lámpa hosszú zsinóron függ le a plafonról és egészen az asztal fölé ereszkedik. Az erős villanylámpa fényében kék szivarfüst gomolyog. Három ember ül az alacsony munkaasztal mellett, alacsony nádfonatu székeken. Ingujjra vannak vetkezve, zöld kötény van előtűk, karjukon könyökig feltűve az ing, szőrös karjuk valahogyan idegenül tésztafehér. Nem olyan, mint az igazi suszterkar, amelyik úgy néz ki, mintha kéményben füstölték volna.

Az egyik férfi kopasz. Izzadt koponyáján sárgán tükrözik a villanyfény. A térdére most nagy darab vastag talpbőrt állított, amelyikre ceruzával van kirajzolva egy »S« alakú vonal. Ebben a vonalban vezetni lassan, erőlködve, vigyázva az éles bőrvágó kést. Nagyokat szuszog, mialatt lefelé nyomja.

A másik suszter olyan harmincöt év körüli, sovány, fekete férfi, kis angolbajusszal. Ennek gyerekcipő van a kezében. Azt varrja, szurkálja, kalapálja. A másik kis cipő ott hever a lomok között az asztalon, az orra alatt kitátott szájjal, amelyből kilátszanak a faszeggek és mintha felhuzott innyel most a fogát is viczoritaná. Ugy fekszik ott felfordulva, mintha meg lenne dögölve szegény.

A harmadik suszter kövér, tokás, borotvált arcú suszter. Ennek a kezében női cipő van, annak a magas sarkát fésű be feketére. Ez még inas, ami nemcsak onnét látszik, hogy ilyen egyszerű munkát bíztak rá, hanem onnét is, hogy néha felemeli a tekintetét és titokban végighordozza társain és a lommos suszterasztalon. Ilyenkor látszik az orrán, hogy nagyon szeretne hangosan nevetni a furcsa helyzetben, amibe került.

Egyszerre aztán ki is pukkan belőle a nevetés...

A kopasz, aki a talpbőrt vágja, lassan felemeli a fejét és komolyan, csodálkozva, szemrehányóan tekint rá.

— Mit röhögsz?

De a kövér úgy nevet, hogy felelni sem tud, lehajtja a fejét a karjára, ott hengergeti és a két vállát rázza a nevetés.

A másik kettő összenéz.

— Mit röhög ez a marha? — Kérde az angolbajuszos, de már az ő bajusza alá is felvonult a mosoly.

Háthavágja a kövér inast:

— Mit röhögsz?

A kövér felemeli az arcát, amelyen végigfutott és elmozdított a nevetés

könnye és hápogva és fulladozva mondja:

— Hát... hogyne röhögnek... hogyne röhögnek, mikor...

Megint leejti a fejét és megint rázza a nevetés.

— Mit röhög ez? — kérde a kopasz, most már ő is mosolyogva.

A nevető ember felemeli az arcát, a kopaszra mutat és minden erejét összeszedve, nagy lélekzetvétellel, gyorsan azt mondja:

— Azt hitte, hogy a hamutartó... Beletette a szivarját a csirizestálba... És megint leejti a fejét és megint tovább röhög.

A kopasz ijedten kap a tábla, de bizony a szép portorikó félig ott veszett a csirizben.

Most már az angolbajuszos is a térdét csapkodja és nyitott szájjal, hangoosan, szinte nyerve nevet.

A kopasz a bőrvágó késsel óvatosan megoperálja a szivart, a csirizes végét levágja és miközben rágyújt, odaszól a kövérnek:

— Jobb volna, ha kevesebbet röhögnél, oszt többet dolgoznál.

Most megint dolgoznak. Megint csend van. A munka áhítata lebeg az asztal fölött. Csak a kopasz szuszog. Az angolbajuszos átnyújtja neki az egyik megfejelt gyermekcipőt:

— Nézd meg csak...

A kopasz kezébe veszi és szakértelennel forgatja. Ebből látszik, hogy ebben a műhelyben ő a mester. Lassan csóvalja a fejét:

— Na hallod... Ugy néz ki ez a cipő, mintha meg volna dagadva...

Ezen aztán megint nevetnek.

— Jó lesz az így is a Jósának, — mondja az angolbajuszos, mikor visszaveszi tőle.

Fiatall uriaszonyka lebén be a szobába:

A hidegről jön, piros az orra. Keztyűs ujjával megérinti a mester kopasz fejét:

— Kész van a cipőm?

A mester szó nélkül lenyul az asztal alá, de mielőtt elémutatná a remekművet, felnéz az asszonykára:

— De előbb takard el a szemedet, hogy meg ne vakulj! Mert ilyet még nem láttál!

És előmutatja a kaptafára huzott, antilopbetétes, kecses, karcu női cipőt.

Az asszonyka elkapja a kezéből:

— Jaj be gyönyörű! — kiáltja és egy pillanatra a szívéhez szoritja.

A mester visszaveszi a kezéből és a kötényével gyengéden megtörli a cipőket. A lámpa alá tartja és magyarázza:

— Ezt nézd meg... hogy van ez stupfolva...

— Gyönyörű... — mondja az asszonyka, de látszik az arcán, hogy fogalma sincs arról, hogy mi az a stupfolás.

A mester boldog és büszke arcot vág, nem tudni most, mire büszke, tán a cipőre, tán erre a szóra, hogy: stupfolás.

A suszterek sorban a mosdóhoz mennek és kezük mosnak. Sokáig szapanal és sokáig körömkefével.

A mester benyit a másik szobába és visszaszól:

— Várjatok, azonnal készen leszek én is.

A suszterek levetik a zöld kötényt és felveszik a rendes kabátjukat. Pár perc múlva már télikabátban, keménykalapban, botosan, keztyűsen várják a mestert. A mester ezalatt felöltözött és kilép a szobából.

Honvédelezredesi attila van rajta.

Odaszól a kövér inashoz:

— Velünk jössz te is?

— Nem, nekem fel kell mennem az Országos Kaszinóba, — mondja az inas.

Elindulnak. Színházba mennek. Beszélgetnek, nevetgelnek. Mikor már kint vannak az utcán, a kövér egyszer csak nekidől a falnak és a hasát nyomkodva elkezd nevetni.

Megint észbe jutott, hogy a mester a munka hevében a szivarját nyugodtan beletette a csirizestálba.

A londoni tanácskozás

**Le Troqueur az egész jóvátételi problémáról tárgyal
Visszahívják az angol megszálló csapatokat**

A franciák nagy izgalommal figyelik *Le Troqueur* miniszternek londoni tárgyalásait. A miniszter elutazása már péntekre volt tervbe véve, az angol államférfiakkal való tanácskozásra után ellenben hirtelen lemondott az azonnali hazautazásról. Ebből is arra következtetnek, hogy az a hivatalos magyarázat, hogy *Le Troqueur* kizáróan az vezette Londonba, hogy kieszközölje a szénvonaloknak az angolok által megszállt területen való szabad közlekedését, elhallgatja az utazás lényeges célját.

A londoni konferencia titokzatoságát növeli még az is, hogy *Le Troqueur* három ízben is elhalasztotta utazását. A tárgyalások angol lapok szerint az *egész jóvátételi problémára vonatkoznak*, nem pedig csak a szénszállításra.

A legutóbbi párisi jelentések szerint *Poincaré* a közeljövőben szintén Londonba utazik, hogy *Bonar Law*-val tanácskozzék.

A Ruhr-vidék ügyében Londonban tanácskozó francia misszió pénteken este visszautazott Párisba. Az értekezletről a kormány hivatalos közleményt nem bocsátott ki. Ez valószínűleg azt jelenti, hogy *a brit kormánynak nem volt módjában a francia kívánságokat egészében teljesíteni.*

Londoni jelentés szerint az az angol-francia bizottság, amely a *Duisburg—Aachen* vasútvonal megszállásáról tárgyal, *a franciák újabb követelései miatt félbeszakadt.* A franciák ugyanis a *Köln—Aachen* fővonalát is kérték és újabb sztrájkjai engedményeket követeltek. Ezek a francia óhajok az angolok között nagy megütközést keltettek. Angol politikai körökben úgy vélekednek, hogy *a franciák politikájának eredménye Angliának az antantból való kiválasztása lesz.*

A megszállási politika tekintetében feltűnő fordulatot jelent az a hír, hogy *az angol tábornokok már megkapták a parancsot arra, hogy a kölni zónából visszavonják csapataikat.* Erre vall az angol katonáknak kihirdetett napiparancs, amely megtiltja a beteg katonáknak, hogy három nappal hosszabb időt igénylő gyógyító eljárás alá vessék magukat. A parancsot, amely megtiltja a beteg katonáknak, hozzátartozóiknak rögtön hazautazását a rossz forgalmi és lakásviszonyokkal okolják meg.

Újabb német mulasztás

Párisból jelentik: A jóvátételi bizottság tudomásul vette a német helyreállító bizottságnak január 29-iki jegyzékét, amely szerint a Franciaországnak és Belgiumnak visszaszolgáltatandó gépek és anyagok szállítását beszüntették. A bizottság három szavazattal — Anglia képviselője nem vett részt a szavazásban — megállapítja Németország újabb mulasztását. A bizottság három szavazattal határozott arról, hogy milyen eljárást kövessenek a *nitrogénszállítványok* követelése tekintetében, amelyeket Németországnak 1923-ban kell kiszolgáltatni, végül felszólította a tekintetbe jövő államok kormányait, hogy a békeszerződés alapján hozzák tudomására *mekkora részt óhajtanak az 1923—24. évi szénszállításokból.*

A német kancellár a helyzetről

Cuno birodalmi kancellár a német mezőgazdasági tanácsban beszédet tartott, amelyben vázolta a megszállás előtti és a jelen helyzetet, amelyben a németeknek egyedül legyőzve az összeirtás. A jelen körülmények között legfonto-

sabbnak véli a kancellár az élelmiszerkészletek összegyűjtését.

— A népet — mondotta a kancellár — igen komoly és a lakosság minden rétegét érintő védelmi harcra kell előkészítenünk, amely mindenkitől áldozatokat fog követelni.

A független munkáspárt listáját elfogadja a suboticei törvényszék

Nincs törvényes ok a visszautasításra

Hirt adtunk arról, hogy a független munkáspárt, amely a fölösztatott kommunista párt vezetőiből és tagjaiból alakult, most a suboticei kerületben egészen várakozóan szintén beterjesztette jelöltlistáját a törvényszékhez.

A független munkáspárt listavezetője, nem mint először jelentettük, *Kaclerovics Trisa* volt képviselő, hanem *Petrovics Lazar* heogradi kárpitos munkás. A járási jelöltek a következők: Senta város: *Nagy István* cipész, helyettese *Kuuzov* földműves; Senta járás: ugyancsak *Nagy István*, helyettese *Kuuzov*; Subotica I. (városi kerület) *Váci András* szőlőmunkás, helyettese *Kopancs Ferenc* földműves; Subotica II. (szállások) *Gruncics István* malom munkás, helyettese *Muszín Jeremija* földműves; Stara-Kanizsa: *Farkas András* balmoki kereskedő, helyettese *Matics La-*

A kormány nem fog letérni arról az egyenes útról, amelyre rálépett. *Illegálnak urai maradunk és sem jobbra, sem balra nem logunk ingadozni.* Mikor érjük el a célunkat, ma senki sem tudja megjósolni, azt az egyet azonban tudom, hogy a míg a passzív védelmi eszközökben a ruhrvidéki lakosság és minden egyes német ember összefog, *miniket legyőzni nem lehet.* A harc kimenetele eldönti a német nemzet szabadságát és rabszolgaságát.

jos földműves; Topola járás: *Szabó Ferenc* szőlőmunkás, helyettese *Kunek István* földműves.

A suboticei törvényszék még nem döntött a lista jóváhagyásáról, értesülésünk szerint azonban *el fogja fogadni a független munkáspárt listáját.* A bíróság ugyanis csak azt vizsgálja, hogy a benyújtott lista megfelel-e a törvény alaki előírásainak. Értesülésünk szerint pedig a lista ebből a szempontból nem kifogásolható. Talán más volna a törvényszék döntése, ha valóban volt kommunista képviselő szerepelne a listán, mint jelölt, bár akkor is nehéz volna a visszautasító határozatot megindokolni.

A független munkáspárt listájának benyújtása nagy riadalmat okozott a szocialista pártban, amelynek választási esélyeit erősen érinti a munkáspárt részvétele a választásokon.

„Nem szavazhatnak a magyarok mert nincs elég szavazóhely“

Az Állami Bizottság határozata

Tegnap már hirt adtunk róla, hogy a választásokat intéző Állami Bizottság a nemzetiségi választókat elüti szavazati jogától. Az Állami Bizottság azonban határozatában ezt nem mondotta ki ilyen nyíltan, hanem óvatosan technikai nehézségeket emlegetve, első pillanatra ártatlan formulával szentesítette a jogfosztást.

Mint a *Politika* jelenti, az Állami Bizottság péntek esti ülésén foglalkozott a magyar választótömeges felvétele miatt szükségessé vált új választási körzet beosztásokkal. A névjegyzékek kiigazítása miatt a választási körzetek számát emelni kellene, ami azonban *ellentétben áll a választói örvénnyel.* Epen ezért hosszú vita után *kimondotta a bizottság, hogy eddigi határozatain semmiféle változtatást nem eszközöl, csak abban az esetben, ha kifejezetten elnézésből eredő hiba fordult volna elő.* Az ország legtekintélyesebb bíráiból összeállított magas Állami Bizottság szerint tehát

nem szavazhatnak a magyarok, mert nincs elég szavazóhely

ahol a szavazataikat leadhatnák. Ártatlan szavakkal ilyen határozatot hoz az a bizottság, amely maga végezte *annakidején a választói körzetek felállítását, olyan időben, mikor már bizonyos volt, hogy a magyarokat fel kell venni a névjegyzékbe.* Amely bizottság például a tízezer lakosú Topolának egyetlen választási kerületül a távolesó P-

csér községet jelölte ki, mert akkor még csak 200 egynéhány szláv választót jelentett be a belügyminiszterium utján a helyi hatóság.

De ha a kiskvalifikációjú közigazgatási tisztviselők rosszul értelmezett nacionalista elfogultságból el is követték a magyar szavazók létezésének eltitkolását a jobban informálódni nem akaró felettes hatóság előtt, a független bírákból álló Állami Bizottságnak nem lett volna szabad erre a legitimitás pecsétjét ütni. Ha pedig már megtette, utólag helyrehozhatta volna és a bírói tekintély érdekében nem lett volna föltétlenül szükséges kicsinyes technikai kifogásokra hivatkozni és ártatlan sajtóhibákat emlegetni.

A magyarságot, amely már a passzivitás sáncai mögé vonult a hatósági intrikák elől, gyakorlatilag már nem érinti az Állami Bizottság döntése. De mint jelenleg, elvitathatatlan a tanulsága, igazolásul visszafelé és okulásul — előre, amikor majd ezt a tanulságot is felhasználhatja a magyar sorsának intézésénél.

Okl. gyógyszerész

szerb-magyar nyelvtudással
azonnali belépésre kerestetik

Heisler Gyurgyovánszki Aurél
— gyógyszerészárába, Senta —

Suboticei hegedűművész a király előtt

Dimitrievics Miklós 14 éves hegedűművészt udvari hangversenyre hívták meg

A múlt évben a városi zeneiskola vizsgáján tünt fel a tizenéves *Dimitrievics Miklós*, *Herman* tanárnak kiváló képességű növendéke, aki korát messze meghaladó művészi készséggel és virtuozitással interpretált klasszikus darabokat.

A kis *Dimitrievics*, aki azóta többször ejtette bámulatba a suboticei közönséget a Szent-Száva ünnepén a *Beriot VII* koncertjét játszotta. A fiatal művész oly elragadó erővel és ragyogó talentummal játszott, hogy a király jelenlévő szárnysegéde a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott játékáról és megígérte, hogy az udvarnál jelentést tesz a fiatal művészről.

A szárnysegéd hazatérésekor a király előtt említést tett a fiatal művészről és az udvari kabinetiroda — a király kívánságára — értesítést küldött Subotícára, hogy a fiatal művész játékát a király meg akarja hallgatni. A levélen tudatták *Dimitrievics Miklós* szüleinek, hogy a március hó közepén tartandó udvari házi hangversenyre meghívják a kis suboticei hegedűművészt, aki az udvari hangversenyen a gárdazenekar kísérete mellett fog játszani.

A novisadi kerület jelöltjei

A szocialisták már benyújtották az ajánlási ívet

Szombaton nyújtották be a novisadi törvényszékhez az első választási jelöltjegyzéket. A szocialista párt jegyzéke az első, — amely fölött a bíróság hétfőn fog dönteni. Hír szerint a törvényszék *kitogást emel* a szocialisták jelöltlistája ellen, mert

Novisadon összesen *nyolc* választói lista lesz: két radikális, szocialista, németpárti, dobrovoljac és Protics-párti, egy-egy demokrata, és hadirokkant, egy földművespárti és egy serbipárti.

A hivatalos radikálispárt szombaton állította össze véglegesen a novisadi kerület számára a jelöltek listáját. *Listavezető* *Miletics Sziávkó* egészségügyi miniszter, *Novisad város és járás:* *Gyorgyevics Mita* állami polgáriskolai igazgató, *Novisad,* helyettese *Kollar Miso* glózáni földműves, *Palánka járás:* dr. *Sztójadinovics Milán* pénzügyminiszter, helyettese *Vilics Márkó* novisadi leánygimnáziumi igazgató, *Zsablya és Titel járás:* *Katics Milos* plébános, *Zsablya,* helyettese *Popovicski Pavle* novisadi tanár, *Stari-Becsej járás:* dr. *Sziacsics Jaskó* srbobráni orvos, helyettese *Doroszlóvacski Pante* staribecseji kereskedő.

Szombaton állapította meg a novisadi törvényszék a választók számát, ami a novisadi kerületben *46.847*-et tesz ki, a múlt választások *40.000* választójával szemben. Ebből *5654* *Novisad város,* *18.371* a novisadi járás, *6279* a *stari-becseji,* *9899* a *palánkai,* *5293* a *titeli* és *6115* a *zsablyai* választók száma. A nemzetiségük közül a *németeket* *majdnem teljes számban* felvették a választók jegyzékébe, míg a *magyarok közül egy-egy kerületben csak ötven-hatvan szavazót vettek fel.* Csupán *Termerinben* jártak el a magyarokkal szemben is pártatlanul, ahol *2700 magyar választó* van a névjegyzékben.

Választási gyűlések

A demokratapárt vasárnap a Szerémségben két helyen, Voikán és Novi-Karlovacon tart választási népgyűlést, amelyeken *Popovics Szvetisláv* listavezető és *Plesics,* a *Jedinstvo* szerkesztője vesz részt. A radikálispárt *Colubinscén,* *Protics* pártja pedig *Petrovacontart* gyűlést.

Uj nyomok a rablógyilkos után

Változatlan erővel folyik a nyomozás

A Halasi-uti rablógyilkosság ügyében folyó nyomozás még szombaton sem vezetett eredményre. A rendőrség a letartóztatott Szabó János ügyét teljesen különválasztotta a Halasi-uti rablógyilkosság nyomozásától és Szabó régebbi bűncselekményei ügyében külön nyomozás folyik, amely ennek a titokzatos egyénnek a múltját lesz hivatva földeríteni. Már eddig is több kihallgatás és szembesítés történt, amelyeknek alapján a nyomozó hatóság előtt mind bizonyosabbá válik, hogy Szabó János is több régebbi bűncselekmény terhelt, bár ő még mindig állhatatosan tagad minden.

A gyilkos Tóth Imre után tovább folyik a hajsza. A Halasi-uti rablógyilkos kézrekerítésére szombaton újabb adatokat kapott a rendőrség. Jovanovics Vászó rendőrkapitány, aki a bűnygyben már napok óta fáradságtalanul vezet a nyomozást, ezen az új nyomon indulva, folytatja most a kutatást a bandita földerítésére és szombaton ismét erős rendőri készültségek mentek ki a megjelölt helyekre Tóth Imre kézrekerítésére.

Ha az új nyomok ezuttal nem hamisak, úgy valószínűleg kézzre fog kerülni a gyilkos, azonban egyelőre még az sem bizonyos, hogy a legutóbbi bizalmas följelentés, amely a rendőrséghez érkezett és amelynek alapján a rendőrség Szabó Jánost fogta el a gyilkos helyett, csakugyan Tóth Imrere vonatkozott-e vagy pedig a följelentő a bujkáló Szabót hitte a Halasi-uti rablógyilkosnak. Valószínű azonban, hogy a följelentő, aki ismeri Tóthot, nem tévesztette azt össze mással és így csak időközben nyerhetett a rablógyilkos egérutat.

A rendőrség teljes készültséggel folytatja a nyomozást új irányban és reméli, hogy annak rövidesen meg is lesz az eredménye, miután még most is bizonyosra veszi a rendőrség, hogy a gyilkos Tóth Imre nem szökött át a határon Magyarországra, hanem még mindig a város környékén bujkál mások segítségével, akik egyetértéssel vele és rejtekhelyet adnak neki.

Meg akarta ölni az apját

Főtárgyalás a novisadi törvényszéken

Novisadról jelentik: Bosnyák Deján futtakai legény apagyilkosság kísérletével vádolva állott szombaton a novisadi törvényszék előtt.

A vádlott és atyja, Bosnyák Vászó gazda rossz viszonyban éltek egymással, állandó volt köztük a perpatvar, úgy hogy a fia elköltözött az apja házából. Múlt év október 23-án éjjel fél 12 órakor megkopogtatták Bosnyák Vászó házában az ablakot. Az öreg, aki már lefeküdt és ágyában aludt, az erős kopogtatásra fölébredt, az ablakhoz ment és az egyik ablakszárnyat kinyitotta. Az utcán a fia állott az ablak előtt.

Az apa rászólt:

— Mit akarsz?

A fiatal Bosnyák nem válaszolt, hanem a zsebébe nyúlt, mintha fegyvert akarna elővenni. Az öreg Bosnyák hirtelen becsapta az ablakot, de ekkor már az ablak előtt álló kezében háromszor eldőrdült a revolver. Az egyik golyó Bosnyák Vászó kezét furta át, a másik karjába hatolt. A harmadik lövés nem talált. A lövések után az éjszakai támadó eltűnt. Az esetet azonnal bejelentették a csendőrségnek, amely a fiatal Bosnyák Dejánt letartóztatta és bezárította a novisadi ügyészség fogházába.

Ezt a bűnygyet tárgyalta szombaton a novisadi büntető törvényszék, Medakovics tanácselnök elnöklétével.

A vádlott tagadta, hogy ő lött az atyjára. A kérdéses időben, éjjel fél 12 órakor a palánkai korcsmában

több barátjával mulatott.

Azt nem tagadja, hogy apjával — aki összeférhetetlen természetű ember, — állandóan civódásai voltak vele. De apjának nagyon sok haragosa volt és könnyen lehet, hogy ezek közül volt valamelyik az éjjeli lövöldöző.

A bíróság huszonöt tanut hallgatott ki. Ezek közül többen azt vallották, hogy a fiatal Bosnyák akkor éjjel nagyon részeg volt.

Elintézettnek tekintik a szmirnai konfliktust

Curzon Lord is reméli a keleti béke mielőbbi megkötését

Párisból jelentik, hogy Franciaország, Anglia és Olaszország közös megegyezéssel konstantinápolyi megbízottainak a legengedélyesebb utasítást küldték a szmirnai konfliktus rendezésére. Ennek alapján remélik, hogy a konfliktust diplomáciai úton el fogják tudni simítani, emellett lehetővé teszik, hogy az antant hadihajói továbbra is a szmirnai öbölben maradjanak.

Egy másik, ugyancsak párisi hír szerint azonban az antant konstantinápolyi főbiztosának válasza a szövetséges hadihajók mozgási szabadságának semmiféle korlátozását sem engedeli meg, rámutat az aknák lefektetéséből a hajózást fenyegető veszedelemre, de elismeri Törökország teljes szabadságát, hogy a békekérdés után a hadihajók befutásának kérdését szabályozza. Egyidejűen Curzon lord Izmed pasának

Bosnyák Vászó, a vádlott apja, — akinek sérülései öt héten tul gyógyultak be, — a leghatározottabban megmarad első vallomása mellett, hogy a fia lött rá, határozottan fölismerte, ő állott az ablaknál. Nem kívánja a megbüntetését.

A törvényszék emberölés kísérletének büntetében mondotta ki bűnösnek Bosnyák Dejánt és három évi börtönre ítélte.

A vádlott felebbezett.

barátságos üzenetet küldött, hangoztatva, hogy Anglia a lausannei konferenciát egyáltalán nem tekinti megszakítottnak és reméli a mielőbbi való végleges békét.

Bár az angorai kormány a konstantinápolyi török hatóságokat arra utasította, hogy léptessék életbe az idegen vasutakra és telefonokra vonatkozó új szabályokat, a nyugati államok fővárosaiban mégis azt hiszik, hogy a szmirnai incidenst elintézettnek lehet tekinteni.

Anglia kész a törökökkel megkötni a békeszerződést

Londonból jelentik: A konstantinápolyi angol delegátus szombaton közölni fogja Izmed pasával, hogy Angolország a versaillesi szerződés alapján kész a Törökországgal való békét aláírni. Remélik, hogy erre minnél előbb meglesz a lehetőség.

Több a bál, mint a házasságkötés

Százhatvan bál és száztizennyolc házasságkötés volt Suboticán farsangban

Rövid volt az idej farsang és most, hogy a bójit napjaiban vagyunk már, nem érdektelen számadást csinálni, mit hozott, kinek mennyit adott Karneval hercege...

Kevés a pénz és nagy a nyomor halljuk és érezzük nap-nap után és mégis alig volt mint ilyen zajos és vig a farsang, mint idén. Egyik mulatság a másikat követte és mintha kárpótolni akarták volna magukat az emberek a rövid farsangért, volt olyan nap, amikor husz mulatságot rendeztek egyszerre Suboticán. A gond feledtetése, a napi bajoktól egy-egy órára való szabadulás vágya még talán soha sem fűtötte annyira a farsangoló-kedvű embereket, mint az idén.

A suboticiai rendőrség a farsang öt hete alatt 160 engedélyt adott ki a mulatságok és a bálak rendezésére úgy a városban, mint a rendőrséghez tartozó szomszédos tanyákon. A legélénkebbek a szombati és vasárnapi esték voltak, de a karneváli vigalom tetőpontjára január 14-én jutott, amikor egy este husz-nál több mulatságot tartottak a város területén.

Hogy ennyi bál és mulatság mennyi pénzt emésztett fel, azt sem lenne érdektelen kinyomozni, különösen ha még tekintetbe vesszük, hogy a színház, a bar és a mozik előadásain kívül minden kávéház és étterem is állandóan zsufolva volt közönséggel és ezeken a helyeken is sok pénzt áldoztak a mulatni vágyók a farsangi örömeikre. Sok milliót költöttek el Suboticán az ötletes farsang alatt és ennek a tekintélyes összegnek nem kis részét alkotják azok a ruhazámlák, amit egy-egy női estélyi ruháért vagy bál cipőért fizettek ki a farsangolók.

De más vonatkozásban is gazdag volt az idej farsang: a házasságkötések évadja. Ha valamikor igaz volt, hogy a Karneval ideje láncolja össze a szerelmes szíveket, úgy az idén csakugyan bebizonyosodott ez

az igazság. A suboticiai anyakönyvtárv hivatalban január 6-tól február 31-ig, tehát a farsang 38 napja alatt 118 házasságot kötöttek, többet mint máskor három hónap alatt.

Gazdag volt az idej farsang, amelynek mindegyik napjára öt mulatság és három házasságkötés jutott. Régen volt a Karneval ilyen bőkezű, mint az idén...

Jugoszláv festők prágai kiállítása

Konyovics Milán sombori festőművész nagy sikere

A jugoszláv festőművészek közül öt nevet jól meg kell jegyezni. Konyovics Milán, Tartagha Marin, Tarkalj Josif, Cota Franc és Bosia Milos ők öten ládába csomagolták képeiket, szobraikat és elmentek Prágába kiállítást rendezni.

Az öt név a modern, revolucionárius irányzatnak reprezentánsai. Azok közé tartoznak, akik a holt akadémizmus helyébe új kifejezési formákat keresnek és új életet, lendületet és erőt visznek be a művészetbe.

Nekünk alkalmunk volt az »ötök« közül Konyovics Milán sombori festő képeit látni. Évek óta csendben dolgozik és a prágai első szereplésében sok eredményt vártunk. A prágai sajtó kivétel nélkül a legnagyobb elismeréssel foglalkozik Konyovics Milán munkáiról.

A »Prager Tageblatt« különösen kiemeli színrajzait, melyeket monumentálisnak talál, tele erotikával. Megemlíti olajfestményeinek finom tónusát, égs és mély színeit. Kompozíciói — írja a lap — nagyvonalúak, erőteljesek. A »fürdő nők« kompozícióban a női test teltségének és mozgásának erotizmusát sikerült patétikusan, tisztán képzőművészileg, nagy észszerű formákkal és pár telt meleg színnel kifejezni.

Női portréjáról az egyik újság írja: »finom érzékeny festői lélek ideges víziója. A »tekvő akt«-ja: egy nyári éj izzó álma. Konyovics Milán műveiben a prágai kritikák általában a mély átérzést és őszinte átéltséget, valamint nagy festői készségét állapítják meg.

A régi bűn

Tizenkét év előtt elkövetett hitvesgyilkosság tettesét most tartóztatták le

Novisadról jelentik: A novisadi ügyészség fogházába egy hitvesgyilkossággal vádolt nadalji embert, Resanszky Lázárt hozták be, aki tizenkét év előtt követte el szörnyű tettet.

1912. évben történt, hogy Resanszky összeveszett a feleségével és úgy megverte, hogy az asszony sérüléseibe a következő nap meghalt. A halál előzményeiről senki sem tudott semmit, az asszonyt minden hatósági beavatkozás nélkül temették el. Ezután Resanszky eltűnt Nadaljból és Szerbiába ment, ahol Nikolics Lázár név alatt telepedett le. Mikor már nagy vagyont gyűjtött, elhatározta, hogy visszatér Nadaljbába. A faluban Resanszky hírtelen eltűnése gyanus lett. Tanuk is jelentkeztek, akik megvádolták Resanszkyt, hogy ő ölte meg a feleségét. Azonban eljárás nem indulhatott el, mert nyomtalanul eltűnt.

Tizenkét év telt el az eset óta és Resanszky azt hitte, hogy Nadaljbában már megfeledkeztek az esetről. Alig érkezett azonban vissza a faluba, a csendőrség letartóztatta és átadta a novisadi ügyészségnek.

Kémkedéssel vádolt magyarok

a zagrebi törvényszék előtt

A kémkedés vádjá alól felmentette a bíróság a vádlottakat

Két kémkedési pört tárgyalt szombaton a zagrebi törvényszék. A vád mindkét esetben az volt, hogy a vádlottak a magyar kormány számára kémizolgálatot teljesítettek az S. H. S. királyságban, ami azonban egyik esetben sem nyert beigazolást.

Hloska József budapesti születésű, 27 éves századost 1922 augusztus 31-ikén fogta el Golánál a jugoszláv határőrség. A százados elmondta, hogy 1922 február 25-ikén hívták be katonai szolgálataira és a kaposvári határőrséghez osztották be. Onnan nemsokára Berzenczére helyezték, ahol mint parancsnokhelyettes működött. Juliusban a Zdala és Gola mellett levő magyar határőrséghez került, ahol szabadságot kért, hogy feleségét és kislátát az S. H. S. királyságba, Somborba hozhassa át. Somborból azonban egynapi késedelemmel tért haza, amiért Schuster főhadnagy Vad hadnagy jelenlétében megfenyegette, hogy elbocsátják a hadseregből, ha csak nem jön át az S. H. S. királyságba és itt adatokat nem szerez a katonai és politikai helyzetéről. A főhadnagy azt is megígérte neki, hogy 50.000 korona jutalmat kap, ha a feladatot sikerrel teljesíti. Hloska elfogadta az ajánlatot, civil ruhába öltözött és Golánál újból átjött az S. H. S. királyságba. A határ átlépése után azonban, mivel kémkedni nem akart, azonnal önként jelentkezett az első határőrségnél, amely letartóztatta és először Koprivnicára, majd Bjelovárra, Osijekre és onnan Zagrebba vitték.

A vádirat szerint Hloskó valóban önként jelentkezett, ez azonban nem elegendő bizonyíték a kémkedéstől való önkéntes elállásra.

A zagrebi törvényszék a vádlottat felmentette, mert nem nyert beigazolást, hogy kémkedett.

A másik kémkedési pör vádlottja Horváth Ambrus muraszterdahelyi földműves, akit 1922 decemberében Alsólendván fogtak el kémkedés gyanúja miatt. Horváth 1921-ben tért vissza orosz fogságból. Mivel nem volt keresete, a magyar határőrségnél vállalt először Zalaegerszegen, majd Szombathelyen, végül Szentgotthárdon szolgálót, ahol a jugoszláv katonaszökevények lögéje működött. Négyhónapi szolgál

lat után Szentgotthárdról átjött Alsó-lendvára, ahol azonban letartóztaták. A nyomozás során kiderült, hogy Horváth többször engedély nélkül átjött az S. H. S. királyságba és így az a gyanu merült fel, hogy kémszolgálatot teljesített. A tárgyaszon a vádlott kijelentette, hogy bünyösnek érzi magát azért, mert mint jugoszláv állampolgár belépett a magyar hadseregbe, — azonban tagadta azt, hogy kémkedett. Szentgotthárdról azért szökött meg, mert utólag közölték vele, hogy hat évig kell szolgálnia. Nem tud semmit sem a magyar határőrségek munkájáról, vagy kémszervezetéről, mert csak mint irodaszoja volt beosztva az őrség irodájában. Az iratokból kiderült az, hogy Magyarországra való szökése előtt Horváth Ambrus a dekanovciji községi írnok ruháit ellopta és ezért a jugoszláv hatóságok körözték.

A bíróság nem látta beigazoltva a kémkedés vádját és csak a magyar katonai szolgálat, valamint lopás miatt mondotta ki bünyösnek Horváthot, akét négyhónapi börtönre ítélte. A vádlott és az ügyész is megnyugodott az ítéletben.

Kaszárnyából

szegényház

Másfélmillió koronába kerül az átalakítás

A suboticei városi tanács és a szociálpolitikai minisztérium között — mint annak idején megirtuk — megegyezés jött létre arra vonatkozólag, hogy a város átadja a jelenlegi szegényházat a szociálpolitikai minisztériumnak egy új trachomás-otthon létesítése ellenében, a szociálpolitikai minisztérium pedig a most használaton kívül álló Putri-kaszárnyát alakítja át városi szegényházzá.

Most elkészült ennek az építkezésnek költségvetése. E szerint a Putri-kaszárnya átalakítása 380.000 dinárba kerül és a szociálpolitikai minisztérium már hajlandónak nyilatkozott ennek az összegnek a kiutalására, mivel a trachomás-otthon létesítése egészségügyi szempontból már nagyon sürgőssé vált.

A városi tanács szombati ülésén elhatározta, hogy a Putri-kaszárnya átalakítási munkálatait megkezdi, azonban ehhez szükséges először a költségek kiutalása. Ezért Lepedát Illés pénzügyi tanácsos hétfőn Beogradba utazik és a szociálpolitikai minisztériumban megfogja sürgetni a 380.000 dinár kiutalását, hogy az építkezésben fennakadás ne álljon be.

A Putri-kaszárnya átalakításával a város egyik régi és teljesen elhanyagolt állapotban levő épülete válik használhatóvá. Az átalakítás épen azért jár olyan nagy költséggel, mert eddig már az épület elmozdítható alkatrészeinek nagy részét ellopokdták. Az épület átalakításával a városi szegényház is az eddiginél megfelelőbb elhelyezést talál, a suboticei trachomás otthon felállítására pedig egészségügyi szempontból nagyon fontos.

A város tervei szerint az épületek átalakítása tavaszra már befejeződnék, úgy hogy addigra már a városi szegényház átköltözködhözne az új otthonába és az új trachomás otthon és a vele kapcsolatos iskola is megkezdhetné működését.

Uj választási névjegyzék készül Szuboticán

A hivatalból való kiegészítés rejtelmec

Az egyes hatóságoknak a választók összeírása, valamint a választói névjegyzékek kiegészítése körül elkövetett szabálytalanságai között nem utolsó helyen áll, ami most Szuboticán történik. A suboticei hatóság a választói névjegyzékek hivatalból való kiegészítését kétszer hajtja végre mindkét esetben más és más alapon.

A suboticei városi hatóság, amint ismeretes, február elsején beterjesztette a törvényszékhez a választók névjegyzékét, amelyen — min, a hatóság vezetői többször hangsúlyozták — keresztülvezették már a hivatalból való kiegészítést. Amde ezen a névjegyzéken még külön megjelölte a hatóság a január 6. előtt és ezen határidő után felvett választókat, a minnek a célja a törvényszék ismert döntése után — nyilvánvaló.

Most azonban új választói névjegyzéket készített a suboticei városi hatóság, amelyen már valamenyny felvett választót körönkint csoportosította és mellőzte a január 6-iki határidő alapján való külön kategóriák feltüntetését. Ezt az újabb választói névjegyzéket most terjesztette be a város a törvényszékhez azzal a hivatalos magyarázattal,

hogy ez a névjegyzék független az idej választásoktól és csupán a minden év elején esedékes hivatalból való kiegészítés eredménye.

A hatóság álláspontja ebben a kérdésben teljesen érthetetlen. A választási rendelet arról intézkedik, hogy a hivatalból való kiegészítést minden év januárjában végre kell hajtani, azonban ugyanilyen félre nem érthető módon intézkedik ez a rendelet arról is, hogy ha a választás határnapját február 25-ike utáni időre tüzték ki, a hivatalból kiigazított jegyzék alapján kell a választást megejteni. A törvény tehát nem ismeri azt a megkülönböztetést, amit a város most végrehajt, amikor a választás céljaira külön névjegyzéket alkotott s külön állítja össze az állandó névjegyzéket. A törvény értelmében csak egy névjegyzék van, mely évenként és választások előtt kiigazítatik. Ez az állandó névjegyzék.

Hogy a suboticei hatóság mért tartotta mégis szükségesnek a hivatalból való kiegészítésnek kétféleképpen való megoldását és a két különböző névjegyzék készítését, arra csak az tudna feleletet adni, aki az ilyen intézkedéseket kiadja.

HIREK

MILKÓ IZIDOR JUBILEUMA

A suboticei társadalom most olyan ünnepségre készül, amely közel áll a szívünkhöz, de amelynek sikerét bizonyára egyformán óhajtja ennek a városnak minden fia s az emberi kultúra minden európai gondolkodású barátja. Baedeker készülnek jubilálni tisztelői és barátai. Baedeker közel félszázad óta rója a betűt s segít fejleszteni a gondolkodást, az intelligenciát, terjeszteni a műveltséget s a kultúrát. Ezalatt az idő alatt tudásával, képességeivel, puritán becsületességével Baedeker polgári nevének, a dr. Milkó Izidor névnek is tiszteletet és megbecsülést szerzett. Az idők és az irói sors olyan, hogy a „mocsoktalan néven“ kívül mást nem is igen szerzett dr. Milkó e majdnem félszázados munkával. Subotica város minden intelligens polgára tudja, hogy mit jelent e város életében dr. Milkó Izidor működése, aki sikereinek dicsőségét éppúgy e városnak adta, mint ahogy szellemének pazar kincseiből is mindig bőszégesen juttatott szülőföldjének, melyet társadalmi és közéleti munkásságával híven szolgált.

Baedeker írásai tettek és bizonyások. Bizonyások amellet, hogy a kultúra egyetemes s hogy az igazi irodalom, az igazi művészet nemcsak egy népnek, nemcsak egy országnak szól. Az ő írásai soha nem a felekezeti vagy nemzetiségi ellentétek kiélezését szolgálták, hanem az összefogó, nagy kulturérdeket s írásait mindenki szívesen, szeretettel — és tegyük hozzá — haszonnal olvasta.

S amilyen író Baedeker, olyan mint ember dr. Milkó Izidor, akinek csak tisztelői és barátai lehetnek, mert mindenkihez szíves, barátságos, lekötölező modoru. Évek hosszú sora óta itt él s együtt él a város szerb és magyar polgáraival s szeretet és megbecsülés övezi mindenki részéről.

Most, hogy Milkó Izidor jubilálása időszerevé vált, időszerűvé vált a Milkó-könyvtár ügye is. Milkó Izidor utazásainak emléke, tudásának és izlésének bizonyossága, napjainak öröme az a nagy gonddal összeválogatott könyvtár, amelynek tulajdonjoga vitás ugyan, mert jogot formál rá Subotica város is. Az író életének egy „komor fokán“ hatvanézer koronáért felajánlotta azt a városnak. Azóta sok minden változott, a pénz értéve is s talán nem okoz dr. Milkó Izi-

dornak pironkodást, ha kiírjuk róla, hogy a vagyoni viszonyokban való eltolódás az ő számára nem hozott vagyont, sőt a polgári jólét feltételeitől is megfosztotta. Épen ezért méltányos és a kultúra megbecsülése szempontjából fölemelően biztató érzés volna, ha Szubotica város, amelynek fiai sok hasznát látták annak, hogy dr. Milkó itt élt, közüük járt, vclük beszélgetett és nekik írt, — visszaadná az írónak a könyvtárát, amely a multak emléke és a jövő garanciája számára s amelyhez olyan szeretet és ragaszkodás fűzi, mint atyát az egyetlen gyermekéhez.

Ugy tudjuk, hogy az erre irányuló kérelmet nemzetiségi különbség nélkül szeretettel fogadja a közgyűlés minden tagja s beszédes jelnek hajlandó tekinteni arra, hogy a kultúra szeretetében és támogatásában senki sem ismer nemzetiségi különbséget.

Baedeker jubileumát azzal is emlékeztetéssel akarják tenni tisztelői, hogy irodalmi termeléseinek javát több kötetben kiadják. A jubileum sikere érdekében egy érdekes író és egy érdemes ember megünneplésében Subotica város tenne legettöböt, ha egy nemes gesztussal lemondana arról a könyvtárról, amely a törvény betűszerinti értelmében talán az övé, amelytől azonban az igazi jog szerint nem szabadna az író, aki azt szeretettel összegyűjtötte, — megfosztani.

— **Seypel kancellár beogradi utja.** Beogradból jelentik: Az osztrák kormány végleges döntése szerint Seypel kancellár február 20-án indul el Beogradba. Seypellel együtt érkezik Beogradba Grünberg osztrák külügyminiszter és 4 szakértő is, valamint Bodl Alexander bécsi jugoszláv követségi titkár, volt beogradi sajtófőnök is.

— **Az oroszok nem lehetnek állami tisztviselők.** Beogradból jelentik: A legfőbb állami számszék a minisztertanácshoz tiltakozást terjesztett be az ellen, hogy oroszokat ukázzal államhivatalnokoknak nevezzenek ki. Az állami számszék szerint csak az nevezhető ki ukázzal állami hivatalnokká, akinek két éves állampolgársága bizonyítva van. A számszék az oroszok kinevezése ellen tiltakozását jelentette be.

— **Uj jogtudor.** Püles György, szerb lelkész, a suboticei járásbíró, szerb jegyzője, a suboticei jogi fakultáson a jogtudományokból kitüntetéssel abszolvált.

— **Lemondott a kanizsai Magyar Párt elnöke.** Kanizsáról jelentik: Batta Péter dr., a kanizsai Magyar Párt elnöke lemondott. A kanizsai magyarság őszintén sajnálja, hogy Batta Péter dr. eltávozott a Magyar Párt vezetőségéből.

— **A topolai községi bíró felmentése.** Izsáki Fábán topolai községi bíró saját kérelmére felmentették állásából. A bírói tisztséget a napokban fogják betölteni.

— **Rokkantak gyűlése.** A suboticei rokkantak vezetősége vasárnap délelőttre taggyűlést hívott egybe. A gyűlésen dönteni fognak abban is, hogy a választásnál a rokkantak melyik pártot fogják támogatni. A gyűlést a Hungária nagytermében tartják meg.

— **A suboticei iparosok betegsegélyező szövetkezete.** A suboticei iparosok — mint megirtuk — betegsegélyező szövetkezet alakítását vetették tervbe. Az előkészítő bizottság, amely a terv keresztülvitelére érdekében megtett már minden előkészületet, felhívja a suboticei iparosokat, hogy a szövetkezetbe minél nagyobb számmal lépjenek be. Az ipartestület helyiségében minden csütörtök délután 5 órakor az előkészítő bizottság tagjainál lehet jelentkezni.

— **Árad a Duna.** Novisadról jelentik: A Duna vizállása elérte az 570 cmtr. magasságot. A víz elöntötte a hajóállomás két raktárát, amelyekből azonban az árukat korábban kizrakták. A selyemgyár egyes helyiségeibe is behatolt a víz és már közeledik a végőhid felé.

— **A muravidéki hadirokkantak közgyűlése.** A prekomurjei hadirokkantak, özvegyek és árvák szervezetének vezetősége február 25-én d. e. 9 órakor tartja meg — az érdekeltek bevonásával — az első rendes közgyűlést, Murska-Sobotában, a vasuti vendéglő helyiségében.

— **A bulgáriai panama-botrány.** Szófiából jelentik: Sztambulniski miniszterelnök hosszabb tanácskozást folytatott a szófiái rendőrfőnökkel a Turlakov, Manolov és Tomov volt miniszterek ellen emelt panamavádak ügyében. A tanácskozás folyamán azonnal elrendelték Stojilov letartóztatását, aki bizalmas viszonyban volt Turlakov miniszterrel és fiával. Stojilov lakásán számos kompromittáló okmányt találtak, amelyekből kiderül, hogy a miniszterek óriási visszaéléseket követtek el alkohol és karbid szállításokkal, sőt egy egész vasuti vonalat és ásványvíz koncessziókat adtak el külföldi tőkésnek. Turlakov fia, Ivan megszökött az országból. Még 20 személy letartóztatására adott a rendőrség ki parancsot.

— **Az olasz felsőház ratifikálta a santa-margherittai egyezményt.** Rómából jelentik: A szenatus nagy többséggel ratifikálta a santa-margherittai egyezményeket a rapallói szerződés végrehajtásáról.

— **Sztojkov Mózes bűnügye az itélőtábla előtt.** A sombori törvényszék által öt évi fegyházra ítélt Sztojkov Mózes volt alispán és társai bűnügyét felebbezés folytán a novisadi itélőtábla elé kerül. A tábla a felebbezési tárgyalást március 27-re tüzte ki.

— **Ujabb orosz menekült invázió.** Beogradból jelentik: A közlekedési minisztérium ingyenes utazást engedélyezett egy 1200 személyt számláló orosz menekült csoportnak Carigradból Beogradig. Ezeket a menekülteket a Népszövetség kérelmére fogadta be a kormány az ország területére.

A Hódy-éle festőiskolába korlátolt számban még elfogad Hódy Géza festőművész jelentkezőket úgy a festő, és rajzsakra, mint a batik-festésre és a rézdomborításra is. Jelentkezni a Karagyorgyevo-tér 4. szám alatti festőiskolában lehet.

ROSSIJA—FONCIZRE

biztosító- és viszontbiztosító társaság.
Az SWS. állam legnagyobb nemzeti intézménye

Felügyelő: Subotica (Hitelbank-pa-rtó)
Főigazgató: Subotica: Közgazdasági Bank
és Somborban: Bácsamegyei Agrártakarékpénztár

Mit szól hozzá?

— Már sohasem lesz vége a rendőrségi brutalitásoknak? A rendőrök most is bottal ütök — a rablógépek nyomát!

— Nesics meghatalmazott miniszter jelentése a III. zóna kiűréséről. Beogradból jelentik: Szombaton délelőtt 10 órakor Nesics meghatalmazott miniszter meglátogatta Pasic miniszterelnököt és részletes jelentést tett a III. zóna kiűréséről és referált az Olaszországgal folyó tárgyalásokról.

— Swärdstöm Valborg hangversenye Suboticán. A világhírű svéd énekművész művészi körutrá indult az S. H. S. királyságba. A kiváló művész március hó 6. és 8-án Novisadon fog hangversenyezni, március 10, 12, 14. és 16-án Beogradban rendez négy hangversenyt. Innen Suboticára jön és gyönyörködtetni fogja a közönséget kiváló művészetében. Suboticáról Zagrebba, Spalatoba és Szarajevóba megy.

— Házasság. Meiner Lipót okt. építész Budapest és Lövy Erzsébet Subotica, mai napon házasságot kötöttek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Megismétlik a Mánás Miska előadását. A subotici Katolikus Legényegylet kitűnő műkedvelői által a múlt héten bemutatott Mánás Miska előadását olyan érdeklődés kísérte, hogy a közönség nagyrésze már nem juthatott jegyekhez. Ezért a Katolikus Legényegylet a nagyszerű előadást február 24-én és 25-én megismétli és a jegyek árusítását hétfőtől kezdve megkezdi.

— Felhívás az elbocsátott vasutasokhoz. A következő sorok közlésére kérték föl: Fölvívjuk a Jugoszláviában levő összes elbocsátott volt Máv alkalmazottakat, kiknek nyugdíj, nyugbér, végkielégítés vagy biztosítási kötvényeik elintéztve nincsenek, közölték címüket akár levélileg, akár személyesen Subotica Mijo Taronyak, VII. Pütvicka-tílica 32. sz. a kezdeményező bizottság elnökének címére.

— Villamos fegyver. Beogradból jelentik: A jugoszláv hadseregnek egy magasabb rangú tisztje egy skopljei mérnökkel együtt villamos fegyvert konstruált, amely percenként ezer lövést tesz. A találmányt a napokban próbálták ki Skopljeben a vezérkar és a hadügyminisztérium kiküldöttjeinek jelenlétében, amely kísérlet a legjobban sikerült. Hír szerint a találmányt a hadügyminisztérium meg fogja vásárolni.

— Halálos baleset. Somborból jelentik: Pénteken éjjel Bećsin Mijó 32 éves vasuti kocsi rendező egy vonat tolatása közben lecsúszott az egyik sikos kocsiról és a kerekek alá került. A kerekek a szerencsétlen embernek mindkét lábát levágták és kezét összetörték. Azonnal a kórházba vitték, de Bećsin még szállítás közben meghalt. A hatósági nyomozás megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség.

— A Cirkusz. Páll Tamás hotlapja hétfőn jelenik meg változatos tartalommal.

— Egy régi szerb újság föléledése. Beogradból jelentik: Szombaton jelent meg az első száma a »Zvono« című satirikus napilapnak a Rankovic ívverek szerkesztésében. A Zvono rövid megszokásokkal 1897-től 1915-ig naponként megjelent és a megszállás alatt szűnt meg. Első számának vezércikke szerint harcolni fog az állam nyílt ellenségei ellen éppen úgy, mint a hatalomhoz görcsösen ragaszkodók ellen is. Bár nem mondja meg nyíltan, valószínűleg a demokratapárt szolgálatában fog állni a Zvono, amely már meg is kezdte valamikor híres csipkelődéseit a kormány ellen.

— A Subotici Sport közgyűlése. Február 18-án délelőtt fél 11 órakor tartja a Subotici Sport Egylet negyvenötödik évi közgyűlését a Narod kávéház külön helyiségében.

— Tolva! szövetséget fogtak el Staribeccsen. Novisadról jelentik: A staribecei rendőrség egy négy tagból álló fiatal rablóársaságot leplezett le. Több betörést követtek el és a lopott holmikat orgazdák útján értékesítették. Az apacsokat letartóztatták és bezárolták a novisadi ügyészség fogházába.

— A Buzavirág Felsőhagyoson. A felsőhegyesi fiatalok hétfőn este jól sikerült táncmulatságot rendezett a Tóth-éle nagyvendéglőben. A táncmulatságot Bus Fekete László »Buzavirág« című szindarabjának előadása előzte meg. Az ügyes műkedvelők sikerrel oldották meg feladatukat és sok tapsban részesültek. A szereplők közül különösen Győre Veronka, Deák Mariska, Anich Jánosné, Kocsis Pirike, Anich János, Vizmeg Ferenc, Anich Vince, Burány Vince, Deák Ferenc, Biró Kálmán és Deák Illés tündek ki játékukkal. Az előadás után reggelig tartó tánc következett.

Triesti parafa linoleum, gummiszőnyegek, gazdag választékban. Krausz Ede, Novisad.

Becskerekli elsőrendű spanyolszőnyegek egyedárusítója Hoffmann Mihály üzvegye Subotica.

Ha köhög, használjon valódi Kaiser Karmellát a három lenyövel. Kapható: Gyógyszertárakban és Drogeriákban. 889

Utlevélét 30 dinárért 24 óra alatt vizumozzuk. Szmatana, Pasjéva ul. Telefon 131. Habara utazási iroda.

KÖZGAZDASÁG

Megdrágul a csehi cukor. Mint Prágából jelentik, a Csehszlovák cukorkartell elhatározta a cukor árának újabb felemelését. A drágulás mértéke egyelőre nem ismeretes. A magyar cukorgyárak közlése szerint negyven százalékos.

Jugoszláv-magyar közlekedési konferencia. Néhány nappal ezelőtt közlekedési konferencia kezdődött meg Budapesten az S. H. S. királyság és Magyarország vasuti delegátusai között. A tárgyalásokon jugoszláv részről Jovicics, a közlekedésügyi minisztérium osztályfőnöke és Zugfuss inspektor vesz részt. A konferenciának az a célja, hogy a két ország között fennálló vasuti közlekedést és összeköttetést megjavítsa, ami által Jugoszláviának, Csehszlovákia és Ausztria felé irányuló forgalma is meg fog javulni.

A triesti Hacker és Krausz-cég bukása. Triestből jelentik, hogy a csődbejutott Hacker és Krausz textilárú nagykereskedő cég passzívai 32 millió dinárt és 5 millió lírát tesznek ki. Mint Zagrebból közlik, az a bizottság, amely a cég zagrebi üzletfelcímét a vizsgálatot vezeti, szerdán Beogradba megy, hogy a pénzügyminiszternek a vizsgálat eddigi eredményeiről jelentést tegyen.

Felhívás

a subotici izr. hitközségek tagjaihoz.

F. hó 25-én vasárnap d. e. 10 órakor a Subotici Izr. Szentegylet — aszilot — tagfelvételi diszközgyűlést tart és ugyanaznap d. u. 5 órakor templomunkban istentisztelet keretében fog az új tagok ünnepélyes felavatása megtörténni. Felkérjük mindazon zsidó hitestvéreinket, kik még nem tagjai a Szentegyletnek és a felvételi ívet a kiküldött bizottsági tagoknál nem írták alá, sziveskedjenek legkésőbb e hó 22-ig, csütörtökig, minden d. e. 11 óráig a szentegyleti irodában, vagy egész napon át Klein Géza alelnöknel felvétel végett jelentkezni.

Hittestvéri üdvözléssel:
A subotici Izr. Szentegylet
Előljárósága.

Kivonat az alapszabályokból:

2. §. Az egyesület feladata általában: lelkiismeretesen és szeretettel gyakorolni azokat a kegyeletes teendőket, amelyeket szent vallásunk a zsidó szegények, betegek, haldoklók és elhunytak körül megkövetel. Különösen pedig vállalja az egyesület a következő feladatokat:

a) anyagi erejéhez képest segíyezni a szegényeket, kivált ha öregek és a betegeket, ha azok egyszermind szegények.

c) gondozza a temetőt és ügyel arra, hogy az utak és sírok egyaránt rendben tartassanak, s a sírkert a látogatókban megnyugtató és vigasztaló hatást keltsen.

23. §. Az u. n. szegénylős szegények felkutatása és diszkrét módon való segítése is az egyesület feladatai közé tartozván, az előjáróság a várost a gabajok közt ebből a szempontból felosztja és számukra annak egyes részleteit kijelöli, hogy ilymódon azok a szegények is segíyezhetők legyenek, akik bűzkeségből vagy szemérmertességből vonakodnak az egyesülethez fordulni.

TŐZSDE

•••

Novisadi terménytőzsde, február 17. Változatlan irányzat mellett 67 vagon áru került eladásra. Buza, 77—78 kg-os 445—450 dinár, tengeri, prompt áru 225—227.50 dinár, 0-ás liszt 600 dinár, zab 287.50—290 dinár, bácskai bab 440 dl. nár. szerémségi bab 450 dinár.

Beograd, február 17. A tőzsde ma zárva van.

Zürich, február 17. Zárlat: Berlin 00271 (00.3), Holland 210.50 (210.75), Newyork 532.50 (533.25), London 24.95 (24.97), Páris 31.80 (32.25), Milano 25.47 (25.55), Prága 15.75 (15.75), Budapest 0.19.75 (0.20), Beograd 5.15 (5.175), Bukarest 2.45 (2.47), Varsó 0.0135, Bécs 000.74.50 000.75.

Budapest, február 17. A devizaköz. pont jegyzései: Holland 1051, Beograd 25.50, Milano 127.50, Páris 169.—, Varsó 625.—, Berlin 15.—, Bukarest 12.50, Newyork 26.70.

I. o. Fővármivatal Subotica
HIRDETMÉNY

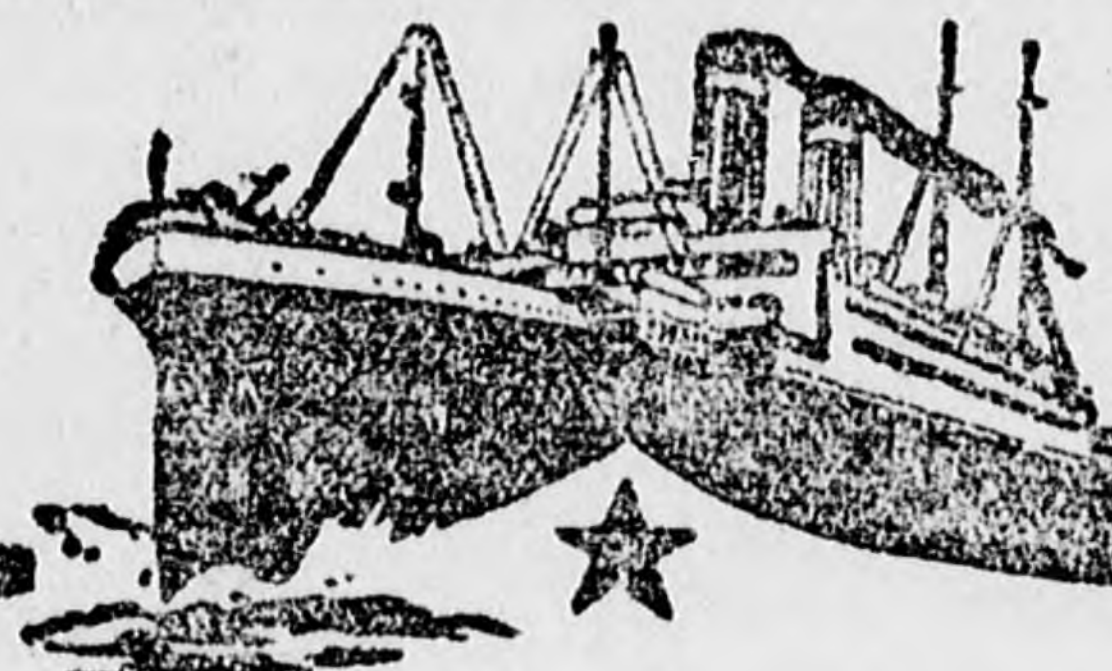
A subotici I. o. Fővármivatal 1923. február 24-én d. e. 9 órakor a nagy vámraktár előtt nyilvános árverésen eladja a következő csempészarukat:

Ügyir sz. Mennyiség és tárgy Kik. ár.
549/23 6597 1 fehér bor 19.791 dinár
16965/22 650 1 bor 1950 „
95/23 2 üveg pezsgő 140 „
36/23 2 üveg pezsgő 140 „
21601/22 17 üveg pezsgő 1190 „

Subotica, 1923. február 17.

I. o. Fővármivatal

— Bőr- és nemibetegnek Somborbán rendel dr. Koralek lakásán (Weidinger-palota I. emelet) délelőtt 8—10 és délután 2—4 között. Salvarsan-oltások vérbaajosoknak.

Bremen — New York

Közvetlen összeköttetés gyönyörűen berendezett kormányhajókon. A kényelem, tisztaság és a kitűnő ellátás felülmúlhatatlan. Gyors és biztos járatu hajók.

„George Washington“

„Amerika“

„President Roosevelt“

„President Harding“

Kérjen utbalgazítást és a 153 sz. vitorla-jegyzéket.

UNITED STATES LINES

Jugoszláviai vezérképviselőt:

Beograd a Beogradska Zadruga palotájában.

GUMMISAROK és
GUMMITALP

olcsóbb és tartósabb mint bőri legjobban év nedvesség és hideg ellen!

Uri családok

bevásárlási forrása

ILIJA SÁGI

modern berendezésű

fűszer- és csemege-üzlet

SUBOTICA (huspiac).

NYILTTÉR.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a sombori Officirski Dom étkezdéjének vezetését átvettük. Elsőrendű ételekkel és italokkal, pontos kiszolgálással a legkényesebb igényeket is kielégítjük. Elfogadunk abonenseket, állami tisztviselőket kedvezményel. Átutazó tisztviselőknek 20% kedvezmény.

Az étteremben febr. 10-től naponként Sárközi Emil zenekara ad koncertet.

Bizunk a n. é. közönség szives támogatásában,

1021 Vjekoslav Sajgó és Bena Serko.

Értesítés.

A hazai vegyipar versenyképességének igazolására a mai naptól kezdve e hó végéig mindenki ingyen kap egy darab 3 számú nagy doboz elsőrendű saját gyártmányu „BLAGO” cipőkrémet, csupán az előállítás költséget és a doboz árát számítom fel, dobozonként 3 dinárban.

Kalmár Vegyipar

Subotica, Zmajev trg. 5.
(a volt önkéntes tűzoltó laktanya épületében.)

1171

A „Bácsmegeyi Napló”-ban több ízben „Öväs! A „Tarif” d. d. Subotica” cím alatt hirdetés jelent meg, amelyért a feljelentést megtettük.

A hirdetésnek más célja nincs, mint a gyáros és kereskedő urak megtévesztése.

Kérjük üzletbarátainkat, a t. gyáros és kereskedő urakat, hogy bizalmukkal továbbra is megtisztelni sziveskedjenek.

Fuvarlevelek és vámbevallások felülvizsgálatát 24 óra alatt díjmentesen eszközölünk. Nagyobb összegű reklamációra éleleget adunk.

„TARIF”

közlekedési és vámvisszatérítési iroda

R. Tomics

Beograd, Karadjordjeva ul. 71.

Felhívjuk a Hölygközönség figyelmét

Somborban

a Stepe Stepanović vojv. venac (volt Deák Ferenc körút) 26. szám alatt megnyílt

kalapszalonna.

A legszebb modellek nagy választékban állnak a hö gyközönség rendelkezésére.

Értesítjük t. részvényeseinket, hogy a IV és V. kibocsátású részvényeiket az ideiglenes elismervények ellenében Subotica fiókunknál (Jelačićeva ul. 7.) naponként délután 3—5 óráig felvehetik.

Tisztelettel

Jevrejska Centralna Banka d. d.

ezelött

Židovska Banka za Bosnu i Hercegovinu d. d.

1136

Somborban

a nőknek is van választási joguk

Ehrenfreund női szabónál

a legújabb tavaszi modell újdonságokban melyek külföldről most érkeztek.

Pályázat.

A suboticai izr. Szentegyletnél a szolgál állás üresedésben van. Negyven évnél nem idősebb pályázók, kérvényüket f. hó 25-ig Reiter Gyula egyleti elnökhöz — igényeik megjelölésével — nyujtsák be.

APRÓHIRDETÉSEK.

Eladó kocsira szerelt, 5 HP szivógázmotor, Omrádféle, négyluku morzsoló, val. Érdeklődni Bencsik géplakatosnál, Mali Idjos. 1030

Eladó 15 láncc szántó fekete homok szállással Subotica határában. Bővebet Ladány, Aleksandrova ulica 5. Telefon 213. 1145

Jókarban lévő különféle butor darabok eladók. Cím a kiadoban. 1153

Eladó 15 hold szántóföld és legelő. Gyömbér Illés, Szajan, Torontálmegeye. 1062

Ócska és hulladékfémeket, vörös és sárgaréz, ólomot horgonyt és alumíniumot legmagasabb árrban veszünk. Goldner Testvérek jégsekrengyár Subotica, Jugovičeva-utica 20. Telefon 134. 6490

Ház fűszerüzlettel más vállalat miatt eladó. Azonnal átvehető. IV., Velebička ulica 32. 1010

Magánjáró lokomobil 8 HP, 12 légkörös, fogaskerekek rendszerű, hozzá 55 colos cséplő, teljesen újak, olcsón eladók. Zentai János, Subotica. 951

HULLADÉKÉRT PÉNZT. Legmagasabb napi árrban veszünk vörös, sárgaréz, ólomot, horgonyt, öntött vas-hulladékot Megyanszky és Társa vaskereskedők Subotica (a város ház átellenében). Telefon 360. 6028

Magánjáró alkatrészek, acél öntésű fogaskerekek, víztartány, légtartány, légkompresszor, szivó-nyomó vízszivattyúk, kazánhoz való járkerekek, fogaskörök, sörfejtő készülék, légtitkító kompresszorral. Molarup gőzhengerolajozó, tábori kohók, csavaranyák minden méretben gyári árrban, autó hat személyre jutányos árrban, jéggyári hűtő-csövek, golyós-csapágyak dobhoz házzal együtt, ekszender és orsós prés. Bővebet Hamburger gépműhely Subotica, villanytelep mellett. Telefon: 566. 678

Teljesen új félolaj tengelyű hőfedeles hintó eladó. Megtekinthető Löwinger Simonnál Starakani-zsán. 1162

Ötjáró nyersolaj-motormalom, hét községnek, sok tanyának, egyedül álló malma, uri- és munkáslakásokkal, önfolyó ártézikummal más elfoglaltság miatt 350.000 dinárért eladó. Érdeklődni lehet a helyszínen Klári motormalom (Bánát).

Keresek beltérhez közel 3 szobás lakást, melléköpülétekkel, lelépést fizetek; vagy pedig ilyen házat 200—300 ezer koronáig veszek. Cím a kiadoban. 1182

Fűszerüzlet berendezéssel lakással együtt betegség miatt átadó vagy lakásért elcsereleendő. Cím a kiadoban. 2012

KÜLÖNFÉLE

Ajánlok nagyobb mennyiségű tölgytalpát 1.20 m hosszúságban iparvágányok részére. Kisebb tételekben is. Albert Ofner fa- és faszén nagykereskedő, Karlovac, Zagreb mellett. 1027

Vizsgálók! Az összes gőzgépezők vizsgáira előkészítő kézikönyv, 470 kérdés és felelettel, 63 ábrával. Kapható magyar vagy német nyelven 25 dinár előzetes beküldése mellett Szabotnik Ferencnél, Staribeče. 6540

Négyszobás, fürdőszobás modern lakás a fő uccán kapható. Cím a kiadoban. 1139

Nagy üzlethelyiség a piacon átadó. 1140

Tyukszembalzsam kiirtja legmakacsabb tyukszemet és bőrkeményedést a leg- rövidebb időn belül. Kapható Illés gyogytárban, f. postával szemben. 8626

LAKÁST egy vagy kétszobást, butorral vagy anélkül keres a Főter közelében gyermekek nélküli házaspár. — Cím a kiadoban.

Szegeden, Kormányos utcában, gondozott ház több kis és egy nagy lakással, nagy kerttel jugoszláviai ingatlanért elcserelehető. Érdeklődni Gőzfűrészt. St. Kanizsa lehet. 1044

Keresek magányos fiatal cséplőt, 1100 mm, ármegjelölés mellett. Radvánszky János, Pacsér. 1040

Új cserépkályhák jutányos árrban kaphatók. Javítások elvállaltak. Rudics ulica 1. 1068

Kicserelelem Magyarországon, Soltvadkert mellett fekvő 20 holdas elsőrendű fekete termőföldemet Jugoszláviaiban esetleg kisebb birtokkal, szőlővel vagy házzal. Bővebet felvilágosítást a nagytrafikban Subotica. 1070

Babaklinika, Subotica, Pašičeva ulica 6. Játékbabák javítása, hiányzó részek pótlása, farsangi maszkírozás és paróka kölesönzést vállal Lagner János fodrász. Ugyanott jobb házból való fiu vagy lány tanulónak fizetéssel vagy ellátással felvétetik. 581

Határátlépési engedély iránti kérvények elkészítését elvállalja Malusev-iroda. 1188

Különbéjáró szoba, beltérhez közel, két szolidabb fiatalember részére, teljes ellátással együtt kiadó. Cím a kiadoban. 1183

Íparigazolványok megszerzése iránti kérvények elkészítését elvállalja Malusev-iroda. 1188

Mielőtt képeket vagy műtárgyat vásárolna, ne mulassza el saját érdekében állandó kiállításomat megtekinteni. Balog Lina virágüzlet, Bárány-szálloda mellett. 1125

Ajánlok a közeli fürdőidényre Balatonlelle fürdőn (Somogy m.) levő villámot, mely áll három szoba és csukott verandából, hol 3—4 család kényelmesen elhelyezkedhetik teljes butorral. A Balaton déli részén öt percnyire a Balatontól, úgy hogy fürdődresszbe lehet fürdeni menni. Arnyas és pormentes. — Kelecsényi-Ruszká Adél, Balatonlelle, Adél.lak. 907

Legújabb divatlapok megérkeztek »Kurir« könyvkiadó vállalatához. Wilsonova ulica 31. 895

Értesítés!

Van szerencsém a t. uri és hölygközönséget értesíteni, hogy bécsi és périsi kalap-modelljeim megérkeztek.

Elvállalok mindennemű női szalmakalapok átvarrását. Tagál, Picko, Lisre, gyöngy és japán minőségű szalmából, bármilyen kiválasztott forma után mindenféle női és férfi kalap átalakítását a legszakszerűbben készítem. Divatárusoknak és kalapkészítőknek árendemény.

Üzemem a legmodernebb gépekkel van felszerelve és így módomban van a legkényesebb igényeknek is megfelelni. — A t. közönség nb. pártfogását kérem. Tisztelettel

Sild József

férfi és női kalapipar
Subotica, Trumbićevo ul. 9.
(Csirkepiac)

1012

Senat grada Subotice.

Broj 1973—1923. sen.

Hirdetmény.

Subotica város tanácsa árlejtést hirdet
200 f. m. 102 mm. átmérőjű furócső szállítására.

Az ajánlatok 1923. február hó 28-án d. e. 11 óráig nyujtandók be a városi tanács iktatónál Subotica, 1923. február 18.

Városi Tanács.

Reiner Lajos

fakereskedő
NOVISAD
Laze Kostića (Széchenyi) ul. 3

□ □ □
Telefon: IRODA 188.
Sürgöncim: „FORESTA”.

Nagyraktár mindenféle épületfa- és deszkákban.

Nagy készletek prima fichta

aszialosáruból
minden méretben.

Fatelepek a Strand mellett.
Telefon: Telep 291.

SÓ

darabos és daráltat, vagononként és kisebb mennyiségekben azonnali szállításra legolcsóbban ajánl
BRAČA OFNER ügynökség és bizományi üzlet
NOVISAD, Sürgön cím: Brača Ofner. Telefon 327.

1000 négyszögöles telken gyárnak nagyon megfelelő

9 szobás lakóház, salgótarjáni és nagy Meidinger-kályhák, hangverseny gramofonok eladók.
Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Lifka febr. 15-től
febr. 18-ig
csütörtöktől
vasárnapig

A kis hazátlanok
V. részben.
I. rész.
Páris gyermekei 6 fölvonásban.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és classé kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Aláírástól az apróhirdetési díj feletl fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkönyvekben választékos melléklet.

febr. 15-től
febr. 18-ig
csütörtöktől
vasárnapig

Kötő

Maciste és jávai nő
kalandor dráma 6 fölvonásban
Főszereplő: MACISTE.

LEVELEZÉS

Férjhez adnám tökével jólkereső teljesen árva barátnőmet, 30 év körüli intelligens iparoshoz. Fényképe ellátott levélre válaszolok. Női fodrászok előnyben. Nyugodt életjellegre a kiadóba. 1179

31 éves állami tanítónő férjhez menne 35-45 éves tanítóhoz. Leveleket »Házias« jelleggel kiadóhivatal továbbít. 1185

Öt leszek 1. t. s. biatossan »Kis hamis«. 1186

Háziaság céljából megismerkednék, vidéki leánnyal, ki üzletet megnyitására kellő anyagiakkal rendelkezik. Leveleket Vidéki jellegre. 1079

FOGLALKOZÁS

Szakácsnő kisebb tagy családnak, esetleg a leányával, az utóbbi mint szobaleány, vidékre felvétetik. Ajánlatok Nagy B. Sajnán küldendők. 1107

Tíz évi gyakorlatommal utazónak vagy raktárnoknak ajánlkozom. Papír- és fűszerszakmában. Esetleg gyárba vagy nyomdába. Cim a kiadóban. 1118

Külföldi azonnali belépésre keresünk. Irás, olvasás, a szerb és magyar nyelv tudása megkívánatik. Jevrejska Centralna Banka D. D. 2009

Szülő és pincokerelő, 24 éves, nagy gyakorlattal rendelkeznek, nős, családos, iskolavégzett, állást keres 1923 április elsőjére vagy bármikor belépésre, Európai és oltványszőlők, valamint borkészítésben járatos. Szívos megkeresést kér Szarvas Ferenc Novibecél.

Gépez. szivógázmotor kezelésében tökéletesen járatos, mohó malomban azonnal alkalmazást nyerhet. Ajánlatok bizonyítványmásokkal ellátva és a fizetési igények megjelölésével Székely Bertalan malomtulajdonoshoz Ada, intézendők. 1123

Gazdát vagy botosispánt keresek április végére. Ajánlatokat »Csak családos« jellegre a kiadóba kérek. 1127

Háziházaszony kerestetik. Ki a háztartás vezetésében is járatos, egyedülálló idősebb keresztény úri nő mellé vidéki kisebb városba. Az eddigi esetleges alkalmazást és igényeket is tartalmazó részletes ajánlatok a kiadóhivatalba »Otthon« címre kéretnek. 1197

Erzieherin, ältere, sucht sofort Posten. Französisch, Klavier. Adresse Administration. 1166

Eladó tizen magánjáró gőzcseplőkészlet kútnál karban, Ujváry, Temerin. 1184

Németül tudó kisasszony ajánlkozik gyermekek mellé. Cim a kiadóban. 1188

Pénztárosnő, ki már hasonló minőségben alkalmazva volt, felvétetik. Irásbeli ajánlatok Klein Géza nagykereskedő Subotica címére intézendők. 2007

Kézmunkához tanulóknak fizetéssel felvétetik. Keresünk egyes rendelkezésű, recemunkát vidékre is adunk. Gulyás nővérek, Pašičeva-ul. 11. 1169

Tiszteztéses jó házból való tin tanulóknak esetleg kifutónak azonnal felvétetik. Weiss üvegüzlet, Aleksandrova 7. 2004

Utólevelek vizuálásának elintézését a legrövidebb idő alatt elvállalja a Malusev-iroda. 1188

Állást keres 32 éves gyermektelen házaspár, asszony perkt szakácsnő, férj bármily könnyebb állást vállalna, három nyelven beszél, bármikor. Cim a kiadóban. 1192

Fűszerkereskedő - segédet, fiatal, lehetőleg engrossból, helyi ismerettel keresek. Ajánlatok Reiter Károly fűszerárú nagykereskedőhöz, Subotica intézendők. 2002

Az összes vezérművekből vizsgázott gépész, több évi gyakorlattal, állást keres. Megkereséseket a kiadóba kér. 1189

Fiatal asszonyka szoptató-dadának elmenne jobb házhoz, megkeresés »Intelligens« jellegre a kiadóba. 1198

Külföldi felvétetik P. Kovács i Drug. 1161

Vaskereskedő, tamnc fizetéssel felvétetik Medjanski i drug vaskereskedésében Subotica. 1142

Fiatal, nős gazdálkodó állást keres hosszabb bizonyítvánnyal. Kimerítő ajánlatokat a kiadóhivatalba »Gazda« jellegre kér. 2013

Zlatal tisztviselő 3 évi gyakorlattal ipar vagy más vállalatnál irodai állást keres. A magyar nyelven kívül beszél németül és szerbül. Leveleket »Vidék« re is jellegre a kiadóhivatalba kér. 1173

Gépiroz kisasszonyt német, magyar gyorsírással azonnali belépésre keresünk. Szerbül tudó előnyben. Rosenfeld Testvérek vaskereskedők Subotica. 1167

Perfekt szerb-horvát, német levelező könyvelési munkálatokban járatos megfelelő magyar nyelvtudással állást keres. Szívos megkeresések »Bossafilm« Subotica címére keretnek. Tel. 255. 1167

Egy molnár, aki a liszt- és gabonaszakmát érti, mérlegképes, 23 éves, nős, megbízható, józan, raktárnoki vagy más hasonló állást keres. Ajánlatokat fizetés megjelölésével »Megbízható« jellegre a kiadóhivatal továbbít. 1149

Gyakorított női irodai munkatársó felvétetik Heumann Mór könyvkereskedésében

Házaspár, ügyes, dolgozó kertész, jártas főző gazdasszony, esetleg varráshoz értő lányokkal felvételnek benkosztra pusztára helyeztetel küzdő úri családnak, ki hűséges odaadást méltányolni hajlandó. Ajánlatokat feltételekkel a kiadóba. 1073

Asztalos-segéd, kik építet munkában is járatosak, felvétetnek Hussak Pál bútorgyárában Mokrin. 1036

Főiskolai hallgató német, francia, olasz nyelven járatos, kereskedelmi ismeretekkel, állást keres bankba, nagyobb ipari vagy kereskedelmi vállalatba. Gyakornoknak is elmenne. Leveleket »Török« jellegre a kiadóba kér. 900

Szerb nyelvet perktül bíró, intelligens, jó írásu egyént, tagosítási irodákba, hosszabb időre azonnal alkalmaznak. Ajánlatok eddigi működés, egyéb nyelvismeret, fizetési igényekkel Bartu Jenő mérnökhöz Apatinba küldendők. 1182

NÉPSZERŰ ZSIDÓ KÖNYVTÁR

6 kötet, csinos, izléses kemény kötésben.

1. Bárdó Eötvös József: A zsidók emancipációja.
2. Goldzieher Ignác: A zsidóság vallásos életéről.
3. Bian Lajos: A talmud.
4. Kis Arnold: Gabriel élete és költészete.
5. Heller Bernát: A zsidó mese.
6. Gábor Ignác: Manuella élete és költészete.

A hat kötetet 100 dinár beküldése ellenében bérmentve, ajánlva küldi:

ATHAENEUM KÖNYVTERJESZTŐ
SUBOTICA, ALEKSANDROVA ULICA 5 sz.

Minden asszony, minden férfi ezt a márkát dicséri

Depot: Prva Jugoslov. Kemična Fabrika Novisad.

EXPRESS BORSÓ

amerika csudája és más mindenféle főzelek és virágmag kapható

BALOG LINA
cégnél Subotica
Aleksandrova ulica 5 szám.
Kérje 1923. évi kénes árjegyzékemet

Darabárukat

külföldről és külföldre HETENKÉNTI GYŰJTŐKOCSIKBAN a legrövidebb idő alatt SZÁLLIT és ELVÁMOL, KÜLFÖLDI KÖLTOZKÖDÉSEK vámkezelésénél interveniál

„VOJVODINA“ Nemzetközi Szállítmányozási Társaság
Szubotica, Wilsonova ulica 10. — Telefon 619 szám.

Gazdaságban állást keres egy jó bizonyítvánnyal ellátott férfi mint munkás-felügyelő vagy gazdasági felügyelő. Cim a kiadóhivatalban. 1175

Kocsis hosszabb szolgálati idővel jó fizetéssel felvétetik a Bolygárban. 1174

Fűszeres-segéd, jó megjelölésű, állást keres azonnali belépésre. Megkereséseket »24« jellegre a kiadóhivatalba kér. 2014

Fiatalember 3 évi malomirodai gyakorlattal állást keres malom, ipar vagy más vállalatnál. Beszél magyarul, németül és szerbül. Cimeket »Malom« jellegre a kiadóhivatal továbbít. 1172

VÉTEL-ELADÁS ZALOGINTEZET

Ékszerre kölcsönt ad. Adás-vétel. Raglánoknak gyapjuszövet olcsón eladó. I. Bogovíceva (Kinizsi) ulica 12.

Akác rönkát (szerszámia) veszünk minden mennyiségben. Vukovič fatelep, Subotica. 1106

Brillánsért, aranyért. ezüstért mindenkinél magasabb árat fizet Blaha és Nyilas ékszerészek edény-piac. 1083

Üzemmagyobbítás miatt eladó 2 db 320 cm, 1 db 415 cm 4 db 500 cm cilindri jó állapotban, seycim, áthuzattal. Május 1-ig üzemben megtekinthető. Erhardt Testvérek, Staramarovica. 1122

Aranyat 60-120 K-ig vesznek. Ékszerként a legtöbbet fizetnek. Ékszerre kölcsönt közvetít. Pátkai, a Lombard-zalogház volt becsüese. Ivan Antonovič ulica br. 4., Hartmann-palota, olt Novák-ház, a vasut mellett. 9182

400-500 drb könyvből álló kölcsönkönyvtáramat egészben vagy kötetenként előnyös árk mellett kiárusítom. Vig könyvkereskedés, Subotica.

Egy masszív, régebbstíli ebédlő-, háló-, szalonberendezés, szalon-tükör, új szőrmebunda, gyönyörű selyemdamaszt függönyök, előszoba-fal tükörrel, íróasztal, püsdívány, szép ingaóra, álló lámpa, szekrények stb. eladók. Lakás és butorozott szobák állandó közvetítése. Lángné, Agina-ul. 11. 2011

Megvételre keresek 6-10 HP. nyersolajmotort kocsin szerelve és egy 70-85 cm. cséplőszekrényt. Ajánlatokat Gyetvay könyvkereskedésbe Bajmok. 1159

Keresek megvételre egy 10-es hamisnyakotógépet. Novoth Józsefné Bajmok. 1160

Asztalosműhely, valamint temetkezési felszerelés, két gyalupad és hozzávaló szerszám eladó. Szárics János Martonos. 2008

Nyolc HP Máv cséplőgarnitúra, üzemképes állapötban és egy 2 és fél HP Waterloo szivógázmotor, két lukú morzsolóval kocsira szerelve és külön egy négyluku morzsoló eladók Jeli Vendel, Bajmok. 1158

Eladó egy kisebb fűszerezéskészlet, egy lóra való nikkellezett léscer, szám. A szegedi szőlőkben két és fél kapa szőlő, egy cigány-cimbalom. Tudakozódní tulajdonosnál: Bleszák-telep 21. 1176

Eladó egy házhely 150 m²-es, gyárak közelében, iparvágány 10 lépésre tőle. Cim a kiadóban. 2001

Azonnal szállítható 30 HP eredeti szivógázmotor magánjáró, hat éves, 60 cölös, fiatal Hofherr-cseplővel teljes felszereléssel, esetleg külön a motor és külön a cseplő; 6 HP lánccos magánjáró, 42 cölös Hofherr gyárú cseplővel, teljes felszereléssel, csak egyben, jutányos áron. Biliczky Károlynál Senta, vasut közelében. 1114

Malomkő, 2 pár francia, 40 cölös, teljes felszereléssel eladó Cseszár Györgynél, Potiszki Szvetinikola, Bánát. 1193

Gyapjuzó-garnitúra eladó Föglein Jánosnál, Stari-Bečel. 1196

Eladó Asztra szivógázmotor és egy szállagfürtész baltával. Rakk Elek, Bačka-Topolja. 2010

6 HP magánjáró garnitúra 6 HP magányos magánjáró kazán és 20-24 HP benzinnmotor, 25-30 HP benzinn traktor és 32 cölös magányos cséplőszekrény, komplett mobilberendezés és m domkó, vas alkatrészek eladók. Rózsa Ferenc, St.-Kanižsán. 838

A Magyar Pártról

Írta: Maison Jeromos plébános

A Magyar Párt fellépése az SHS klárlyaság politikai életében egész természetesen a legkülönbözőbb hatással volt és a legellentétebb véleménynyilvánításokra adott alkalmat. Ezt a jelenlegi politikai helyzet és nemzetiségi viszonyok magyarázzák meg.

A pártalakulás alkalmával éppen a *Bácsmegyei Napló* egyik cikkében — a Magyar Párt alakuló nagygyűléséről hiányzókat említve — az én nevemet is felsorolta. Ezért engedjék meg, hogy ugyanezen lapban elmondjam véleményemet a Magyar Pártról. Mindenekelőtt szükségesnek tartom kijelenteni, hogy inkább az elméleti, mint a gyakorlati téren érzem hivatottnak magamat a politikára. A mai politikai életben egyebek között két dolog van, mely szerintem a közügyekre károsnak mondható. Az első a politikának tulhajtása; azon álláspont, mely az országban — nem csak nálunk, hanem jóformán mindenütt — a politikát tartja az egyedül üdvöztetőnek és minden vallási, társadalmi és kulturális mozgalmat a politika szempontjából ítéli meg. A politika úgy ráült a társadalomra, mint valami — de ezt már csak latinul illik megmondani — *podex plumbeus*. Kezden valaki bármily mozgalmat a közügy érdekében, melynek célja volna például a vallásos hitélet fejlesztése, a társadalmi sebek gyógyítása szociális szervezetekkel, a népművelés előmozdítása különböző egyesületekkel, amely dolgok csak úgy lehetségesek, ha minden irányzat összefog, vagy mindegyiknek egyforma szabadsága van: rögtön az ilyen mozgalmakat is abból a szempontból bírálják el, vajjon az uralkodó pártok melyikének áll a szolgálatában. Az ilyen mozgalmak pedig valamennyi pártok színvonalát emeljék.

A politikának e ránehezedése a társadalomra abból magyarázható, hogy a régi fejedelmi abszolútizmus jelenleg a pártok abszolútizmusa váltotta fel. A pártabszolútizmus ugyanolyan államban — mint például az SHS államban, ahol

általános és titkos választójog van — nem tarthat sokáig. Mégis a közügyekre káros lehet, ha nincsenek meg azon feltételek, melyeket alantabb sorolunk fel. A második ok, ami a gyakorlati politikát sok gondolkodó ember előtt izéttelenné teszi, a tulhajtott nemzetiségi irányzat.

Nem akarom senkire sem rádisputálni az én véleményemet, — jóllehet meg vagyok győződve, hogy nem állok egyedül — hogy nem a nemzetiségi eszme az a legényesebb vezéricsillag, mely után indulunk kell. Itt van az Istenség és az emberség eszméje, melyekkel a nemzeti eszmének összhangban kell lenni, hogy létjogosultsága legyen.

Mi a nemzeti gondolat? Egy nép fizikumában, testében, szellemében, lelkében rejlő erők összessége, mely őt alkotásokra készítette az élet minden megnyilvánulásában, fentartotta szenvedéseiben és jövőjének megalapozására képesítette. A nemzeti gondolat a multból meríti erejét, ezt a jelenben fejleszti, gyarapítja és így készíti a jövőt. A nemzetiségi eszme sok nagy alkotásnak volt szülőanyja. A nemzetiségi eszme híveinek főfeladata tehát az, hogy ezen eszme minél több értéket képviseljen. **Ezzel elérkeztünk az ütközőponthoz: melyek azon értékek, melyek a nemzeti eszmét tartalmassá és valóban értékesé teszik?**

Jack London egyik művében a fidszi szigetek emberéviének gondolkodását így jellemzi: »Eat or be eaten had been the law of the land«. (Jó magyarul ez így hangzanék: Megesztek valakit, vagy engem valaki.) A fidszi szigetek tehát az a nemzetiségi elv, hogy a nem hozzájuk tartozókat lehetőleg agyon kell verni és felfalni. Menjünk el a bolsevikiekhez és ott azt az elvet találjuk, hogy nem az ő céhükhöz tartozóknak a vagyoniát el szabad venni, sőt még azoknak az élete sem biztos. Menjünk el a tulzó szocialistákhoz, tartozzanak azok bármilyen fajhoz vagy nemzetiséghez, azok csak a saját nemzetiségük

létjogosultságát hangoztatják és a többiekét tagadják és azok életnyilvánítását képesek éppen nem válogatott eszközökkel is megakadályozni.

Értékek ezek a nemzeti eszmében? Mikor már annyi évszázad óta oly sok háború folyt és annyi mozgalom indult meg, igen sokszor a jog és emberiség nevében, — még mindig nem szűródött volna le olyan tudat is, mely a nemzeti eszmét nemesebb tartalommal volna képes megtölteni?

Dehogyan nem! Hisz majd minden nemzet legjobbjai hirdetik, hogy a jog, egyenlőség, jogtiszeslet, a munka szabadsága és megbecsülése, a vallás-szabadság, nemzetiségi szabadság, törvénytiszeslet, a közügyekért hozott önzetlen önfeláldozás, kötelességérzet úgy főt mint lent, mások tulajdonának és életének értékelése, az egész emberiségnek legértékesebb kincsét képezik.

Hogy ezen elvek mégsem mentek át a köztudatba, ez annak tulajdonítandó, hogy tulzó természettudományi és szociális alapon olyan elveket kezdettek népszerűsíteni, melyeknek végső következményei nagyon megközelítették a fidszi szigetek gentlemanjeinek életfelfogását. Pedig ezen fentebb említett elvek egy nagyon népszerűen megfogalmazott forrásból fakadnak, a Mózes által hirdetett isteni törvényből: a tízparancsolatból. Tessék csak egy kissé elmélkedni felette és látnifogjuk, hogy itt társadalomfentartó elvek vannak letevé és a közismert jogi elvek is innen vannak merítve. Egy nagy francia nemzetgazdász (Le Play) angolországi utazásán, mikor főképp a munkáskérdést tanulmányozta, nagy meglepődéssel és épüléssel vette észre, hogy ott egy a katolikus, mint az anglikán és puritán hitű családok szigorúan tartják a tízparancsolatot azon meggyőződésben, hogy ezzel nem csupán lelkük javát, hanem anyagi jólétüket és a társadalmi rend virágzását mozdítják elő.

A legideálisabb nemzetiségi viszonyok Svájcban és Amerikában vannak. Svájcban nincs semmi villongás az olaszok, franciák és németek közt. Amerikában csak azt kívánják, hogy mindenki tanulja meg az állam nyelvét és azzal végképp nem törődnek, hogy az állam

nyelve mellett még milyen nyelvet akar tanulni az iskolában. Mindkét országban a vallásnak és következésképp a tízparancsolatban foglalt isteni törvénynek megvan a kellő tekintélye. Amerikában néhány állam hivatalosan is felvette alap törvényei közé az isteni parancsokat. Tehát nem csupán az elméleti okoskodás, hanem a gyakorlati élet is megmutatja, milyen alapon kell a társadalmi és állami rendet felépíteni. Ennek a programnak kellene áthatnia a nemzetiségi és egyéb politikai irányzatokat.

A Magyar Pártról szólva, annak a programja egészen az alkotmány és a törvények alapján áll, ezt még a leg-tulzóbb ellenzéke sem tagadhatja. A békeszerződések megadták a keretet, melyhez tartani kell magunkat; nem világpolitikát, hanem helyi országos politikát kell csinálnunk. Az alkotmány és az állami törvények szabják meg az irányt, melyben haladnunk kell.

Hogy ez a program olyan értékeket képviseljen, melyek a pártnak tekintélyt, megbecsülést és működésének sikert biztosít: az nem csupán a vezetőség, hanem minden egyes tagnak feladata.

A nehézségek, melyek útjában állnak, tagadhatatlanul nagyok. Az uralkon lévő szlávoknak türelmét és rokonszenvét a polgári kötelességek teljesítése, törvények tisztelete, alkotó szorgalom és az államnyelv megtanulása iránt való készséggel lehet biztosítani. A mindenütt mutatkozó tulzó mellett tagadhatatlanul létünk és halottunk a szerb politikuskok részéről olyan irányzatot is, mely határozottan eszményi és tiszteletreméltó álláspontot foglal el a nemzetiségekkel szemben.

Persze még a multnak néhány árnyéka is kíséri a Magyar Pártot; olyan árnyék, melyet szerintem jogtalanul írunk a magyarság rovására. Többször felhányják a háború előtti közgazgatás hibáit; elhaligatva azt, ami abban talán helyes és követendő volt. Helyesnek és követendőnek tartom például azt, hogy régebben egy a megyei közigazgatásban, mint a hivatalokban mindenféle nemzetiség képviselve volt, a tehetség érvényesülhetett. Maga a vármegyey rendszer természetesen már elavult némileg a virilizmussal és csonka kép-

Régi írók

Írta: Baedeker

VAJDA JÁNOS

VIII.

Multheti tárcámban arról volt szó, hogy a költőnek, akiről ez emlékeztetéseket írom, mily sok baja volt a külső világgal: az emberekkel és a közviszonyokkal. De nem csoda. Vajda János egyike volt a leg-apprehenzivebb természeteknek, kikkel valaha találkoztam. (Talán még csak a másik nagy neheztelő, Acsády Ignác, a jeles történetíró, tett ebben a tekintetben tul rajta.) Ha igaz van Goethenek, aki szerint »okos ember sohase apprehendál«, akkor Vajda János bizony nem volt okos. S ez nem is szégyenletes rá nézve. Mert valamint a forradalmakban, ahogy a hebegő Sükei eldadogta: nics szű-szükség o-ko-kos emberekre, ugy a költészetben — ebben az állandó nagy és szent forradalomban — sincs szükség rájuk. A költőnek költőnek kell lenni és nem okos embernek.

És aztán nemcsak Vajda, de Petőfi, Ady, Csokonai, Byron, Shelley, Musset, Verlaine és *tutti quanti* se éppen mintaképei a józan okosságnak s ugy látszik, bizonyos dalosok, különösen némely lírikusok, egyenesen antitalentumok a mindennapi élet gyakorlatosságában, ellenben betegesen érzékenyek, könnyen sértődnek meg s ők maguk is állandóan attól félnek, hogy valakit megbántanak.

A Vajda János társaságbeli helyzetét érezhetően súlyosbította önnöntermészetének az a sajátos rezonálása, amely folytonos félelemben tartotta őt, a

patologikusan érzékeny, a mások érzékenységevel szemben. Mindig arra gondolt, ő, a mindent rossznévenvevő, hogy megharaguszniak rá... Állandó aggodalma volt az is, hogy másoknyak terhére van s hogy alkalmatlankodónak tartják. Mielőtt a kávéházban egy ujságot vettem a kezébe, még ha az a legjelentékenyebb vidéki lapocska volt is, soha el nem mulasztotta megkérdezni attól, akivel együtt ült, vajjon az nem épp azt a lapot óhajtja olvasni? S ha látogatást tett nálam, a társalgást rendszeren azzal a kérdéssel kezdte, nincs-e terhemre, nem készilök-e valahova, nem tartóztat-e valami »fontosabb« dolgomtól s hogy ne jöjjön-e alkalmasabb időben? S nekem nem egyszer meg kellett esküdnöm, hogy szívesen látom s hogy nem jött rosszkor. De még az ilyen bizonykodás után is sokszor bizalmatlanul tekintett rám s gyanakodott, hogy csak »udvarisághól« tagadom el előtte a nagy elfoglaltságomat.

Ha lent járt Miloszavlyevicsnél, egy-egy ozsonnára vagy vacsorára, rendszeren hozzám — illetve a szüleimhez — is eljött, persze sok és nagy bátorítás után, s az én jó óregeim ösztönén örültek, hogy egyik kedvelt poétájukkal elcseveghetnek. Apám csak kevéssel volt idősebb nála s jóízűen beszélgetett el vele a negyvenes évek pesti életéről, a régi, meghitt kocsmákról és kávéházakról, amelyeket mindketten ismertek s az intellektuálisok akkori mozgalmairól. De mindig eltartott jó ideig, amig ennyire nekimelegedett, — eleinte itt is azon busult, hogy ő már megint alkalmatlankodik s hogy ő milyen kellemetlen vendég. Nos, ha az volt, azáltal lett azzá, mert folyton annak mondta magát.

A meghívást sohase fogadta el könnyen, mert hát »hogy illik az, hogy ő annyi alkalmatlanságot okozzon egy uri háznál?« De később, amikor ez aggságait már legyőzte, igen élénken — majdnem kedvesen — tudta dicserni az anyán pompás *non plus ultra* kávéját, amely a költő jelenlétében főzött. »amelynél különbet bizony Csávolszky se iszik Pesten« s lelkes hangon csinált reklámot egy-egy vacsoránknak, »aminőt az Angol Királyrőben se lehet kapni«. Nehéz vendég volt, amíg nagyszerűen helyet nem foglalt az asztalnál, de azután — tul a kezdet nehézségein — egészen kezelhetőnek bizonyult s képes volt minden falat után hálás tekintettel nézni a háziasszonyra, aki őt oly pompás ételekkel tudta megörvendeztetni. Anélkül, hogy gourmandnak lett volna mondható, neki minden étkezés fontos élmény, a vendégszerelés pedig valóságos regényes kaland volt.

Hozzjárult ehhez természetesen a fővárosi lakossá lett költőnek örök vidékiessége is, amelyet hazulról hozott az erdők mélyéből s az a faluszeretet, amely mindvégig megmarad azoknak a szívében, akiknek az a sorsuk, hogy vidéken szülessenek és Párisban vagy Budapestén haljanak meg. Vajda János, az erdők szülöttje és budapesti hónaposszobák szomorú lakója, nem kívánt vidéken élni, — talán nem is tudott volna. Nem lett volna képes hosszabb ideig nélkülözni a nagyváros nyüzsgését, az édeskomisz Budapest élelenségét, a kávéházak füstjét, a Csalányi sörét s a Nagy Miklós ujságait, de időnkint hazakivándokozott a kisvárosi csöndbe, a vidéki élet stilustalan kedélyességébe, egyszerű szerény házak jószágos

vendégszerelmébe. A lelkében mindig vidéki maradt a fővárosi szobaur s a modern, sőt mondaine tárgy *Találkozások* meg az *Alfréd Regénye* szerzője épp oly falusias maradt, aminőnek őt a népies *Abel és Aranka* tükrözte.

— Ez az én igazi otthonom! — mondotta nem egyszer kedvtelve, ha fákkal beültetett és orgonabokrokkal zöldellő szerény udvarunkba lépett.

Volt ott egy gesztenyefa, már akkor jó negyvenesztendő, amelynek az árnyékában szoktunk ülni, beszélgetni és kávézni. Igazán szép fa volt, amely után még ma is busulok. Még ma is megvan, de már nem az enyém... S még jobban siratom, ha eszembe jut, amit Vajda mondott, valahányszor látta:

— Óh, ha ezt a fát föl lehetne vinni Pestre! Micsoda verseket lehetne az árnyékában írni!

Palicson és a ludasi tavon talán még boldogabbnak érezte magát s neki, hogy kacsázhasson ottan, a jóltevőjének mondta.

Általában hajlandó volt szertelen tulzásokra. Ha rosszul érezte magát, elveszetteknek vagy legalább is pusztulásra indultnak mondta a hazáját, amelyben »nem érdemes élni«, — ha pedig jó hangulatban volt, mint minálunk mindig, akkor bögőnek nézte az eget, Magyarországnak fényes jövőt jósolt, a szerény földszintes házamat a Széchenyi-téren Tuszkulumpnak nevezte ki s Miloszavlyevicsnek az igazán tágas udvarházát fényes palotává léptette elő.

Itt kevésbé bántották azok az apró túzurások, amelyek őt »óháfönt« vérezték s néha szinte üldözéti mániába ejtették. Itt inkább

viselőivel, ami a választójog terén fennálló anomáliának volt eredménye. Huszmillió országban alig egy millió választópolgár — ez bizony nem volt egészséges állapot. Volt azonban egy mindenáron uralkodni akaró párt, mely így látta biztosítva uralmát. A virilisták intézménye is elavult volt már és talán éppen ennek emléke az, hogy egyes hangok a Magyar Pártot «uri» pártjának akarják feltüntetni.

A bácskai és az egész vajdasági virilistákról, vagy ha úgy tetszik, az itteni urakról általában el lehet mondani, hogy barátságos, jószívű emberek voltak. A barátságot és vendégszeretetet talán túlzásba is vitték, de volt bennük igazi nobilis vonás. Hogy csak egy példát említsék! Fernbach Lajos, a temerini földesúr, meggyeszerre híres volt mulatozásairól; jaj volt annak az idegének, aki Temerinbe került, annak nem volt szabad józanul kikerülni a községből. Akkor még nagyon divatos volt az u. n. Trinkzwang, az ivási kényszer. Ha néha mi, akkor még fiatal papok, szintén belekeveredtünk a társaságba és nem sikerült mindig idejében elmenekülni a «matadórok» minket is kezdte munkába venni és ivásra kényszeríteni. Fernbach Lajos mindig felemelte szavát: «a tisztelendő urakat pedig ne bántsátok, azt nem engedem! Nekik holnap reggel kötelességeik vannak. Hagyjátok őket!» Így mentett meg a sokszor már nem éppen szeretetteljes ivási biztatásoktól, Kicsiny dolognak látszik, de ebben is észrevehető a nobilis gondolkodás. Ami hibájuk volt, az a kornak hibája volt; ők is a koruk gyermekei voltak. Egyébként legyen szabad e pontban egyik nagyon is liberális budapesti lapra: Az Újság-ra hivatkoznom, ki egyik vezércikkében irt e témáról, Herczeg Ferenczel disputálva. Azt mondja ezen cikk, hogy a Herczeg Ferencről olyan szellemesen lerajzolt Gyurkovits-fiúk, ezek a selymes gyerekek, igazán kedvesek és kiváló tudtak lenni a parketten, az udvarlásban, a táncban, mulatozásban. Mindegyik predestinálva volt már valamelyik megyei hivatalra és ők még ott is elsősorban selyemfiúk maradtak, főképp az udvarlásban, táncban és mulatozásban, legénykedésben tüntek ki. És később

érezhető volt, hogy nem minden tulajdonság, ami jó a parketten való mozgásra vagy a legénykedésre, egyszerre mind megfelelő a közigazgatásban is. A vármegyei virilista rendszerből kialakult «közigazgatási urak»nak sokszor családi, magán- vagy pártérdekek előmozdítására létesült csoportosulása és néha hatalmaskodása, már nem volt a mai korba való. A vármegyéni első sorban volt érezhető egyedül a választójog kiterjesztése alapján lehetséges felírás és átalakulás szükségé, mely új elemeket és új eszméket vitt volna a közigazgatásba.

A Magyar Párt-nak, hogyha a demokratikus eszméktől átitatott szláv népek között helyet akar foglalni és ha az uralmi párt vádját elkerülni akarja, szintén józan demokratikus alapra kell helyezkednie. Hangsúlyozom, hogy józan demokratikus alapra! A demokratizációnak ugyanis van egy túlzása, melyet a következőkben akarok szemléltetni.

Egy jeles történetíró párhuzamot von Montesquien-nek: «Elmélkedések a római birodalom nagyságának és bukásának okairól» c. műve és Bossuet meauxi püspök — kit lángesez miatti meauxi sasnak is neveztek — «Elmélkedések a világtörténelem felett» c. műve közt. Montesquien inkább a politikai eszközökben, a kormányformában látta az emelkedés okát, tehát külső okokban — Bossuet pedig inkább belső okokban keresi a birodalom virágzásának okait, mint pl. a rómaiak vallásosságában, az ezen alapuló polgári kötelességérzeiben, a felsőbb lények iránti odaadásban, amelyek a szenvedélyeket és önzést elnémították. Azt mondja Nisard: Bossuet arra tanít bennünket, hogy mily eszközökkel járulhatunk hazánk nagyságához, s mily hibákkal vétünk ellene és siettetjük bukását. Montesquien elhalgattja jogtalanságunkat s gyengíti bennünk hazánk iránti kötelességérzetünket. Ha Bossuet olvasását abbahagyom, el vagyok tőkével a kormánytól kevessebbet, önmagamtól pedig többet követelni. Montesquiennél azon érzet fog el, hogy a jó kormányzáshoz semmiel sem járulhatok hozzá, minden a kormányzat kötelessége.

A túlzó demokratikus álláspont képviselőinek joggal figyelmükbe ajánlhat-

nók a fentebbi sorokat. Nem elég ugyanis azt hirdetni, hogy a kormányforma vagy egyes kormányok változása a legfontosabb az állam életében. A legfontosabb az, hogy minden polgár érezze magában azt a kötelességet, hogy ő saját személyében is alkotó eleme az állam épületének és kötelessége a törvények megtartásával, a tekintély tiszteletével, szenvedélyei megfékezésével, önzetlen áldozatkészséggel az állam javát előmozdítani, mert azt tekintik a magas szellem képviselőjének.

Nem ér semmit az olyan demokrácia, mely úgy neveli az embereket, hogy mindenki azt hiszi magáról, hogy hivatva van kormányozni és a nagy politikát csinálni; azonban engedelmeskedni és az apróbb fáradságos polgári munkát, amit élethivatásunk ír elő, akár a szántóföldön, akár a műhelyben, akár az irodában, már nem tartják oly fontosnak, mint a nagy politikát. A Magyar Pártot minden tagjában a józan demokratikus eszmék hassák át.

Hogy a Magyar Pártnak meg legyen a kellő tekintélye, nagyon szükséges, hogy a magyar sajtó is megtegye kötelességét, mert azt tekintik a magyar szellem képviselőjének. A múltban itt is sok hiba történt. Voltak igazán magas színvonalon álló magyar lapok, de mellőltek voltak olyan újságok is, melyek a sajtószabadsággal visszaéltek. Ezek között főképp a krajcáros boulevard-újságok tüntek ki abban, hogy nagyon alacsony színvonalon állottak, semmi eszményiség bennük nem volt, mindent lekicsinyeltek; nem az volt a céljuk, hogy a közönséget valami magasabb eszmékörbe felemeljék, hanem a tömeg szenvedélyeinek hízleltek. Főképp ezen újságok hatása alatt fejlődött ki bizonyos cinikus gondolkodás, mely semmit szentnek nem tart, mely magasabb eszményben hinni nem tud, mely csak a hasznót és élvezetet keresi. Így volt ez máshol is, nem csupán a magyar sajtóban. Általános volt a panasz az újságok kiméletlen szenzációvadászata ellen, majd minden országban. A vajdasági magyar újságok nivós voltát az újságírói kongresszus is elismerte. Ez a sajtó most kétszeres gonddal vigyázzon arra, hogy megfelelően annak a hivatásnak, mi reá, mint a magyar szellem képviselő-

lőire háramlik. Lehet érdekes az újság akkor is, ha komoly és magas színvonalon áll. Foglalkozzék kizárólag közérdeklő dolgokkal; a magánügyek csak annyiban tartoznak a nyilvánosság elé, amennyiben a közérdeket érintik. Az újság neveli a közönséget — szinte észrevétlenül.

A mai politikai és társadalmi élet még egy jelensége érdemes figyelemre. Az újabb kor gyermekeit a rohamosan fejlődő technikai vívmányok, melyek márról-holnapra szinte forradalmi változást idéznek elő a természetben, a közlekedésben, egész anyagi világunk berendezésében: ezek a gyors átalakulások a mai kor gyermekeit hozzászoktatták ahhoz, hogy közömbösen és könnyelműen vegyenek minden változást. Éppen úgy a márról-holnapra változó és szinte egymást kergető bölcséleti és természettudományi nézetek, melyek mindig más és más alapra akarják helyezni a tudományos kutatást: szintén ahhoz szoktatták az embereket, hogy szinte a szenzáció éhségével óhajtsák a hirtelen fordulatokat, átalakulásokat.

Meg kellene azonban fontolnunk, hogy ami lehetséges a gépek, gyárak birodalmában, a közlekedésben vagy a tudományos elméletek terén: az nem mind alkalmazható az állami életben, a társadalmi viszonyokban a gyakorlati téren. Ha a gyárban vagy a forgalomban az új gép nem válik be, még mindig egyszerűen visszatérhetnek a régihez. Az államéletben és a társadalmi berendezésben nagyon óvatosan kell a változásokat keresztülvinni, mert ha ott valami változás történik és az nem válik be, azt márról-holnapra visszacsinálni nem lehet. Nagyon szükségesnek tartom tehát újból azt a vallásos álláspontot hangoztatni, mely az állam és a társadalom berendezésében bizonyos örök értékű, nem változható elveket hangoztat, melyek első sorban az isteni tiszparancsolatban vannak letéve. Itt vannak azon elvek, melyek minden emberi berendezkedés alaptörvényeit képezik: az isteni és emberi tekintély és felsőbbség iránti tisztelet, a józan önmuralom és a szenvedélyek fékezése, mások vagyónának és becsületének, szóval mások anyagi és lelki javainak tisztelete.

bizott az emberek jószágában, igazságérzetében és önzetlenségében mint a «romlott» Budapesten, ahol Nagy Miklóson, Szüry Dénesen és még néhány derék férfian kívül csupán «klikkember» van. (Nála ez a szó «klikkember», nem jelentett sokkal jobbat a gazembernél.)

Különös! — itt, ahol olyan kevesen ismerték a jelentőségét és sokan azt se tudták, hogy ő egyáltalában valaki, itt boldogabb volt, mint a székesfővárosban, ahol mégis csak sokan emeltek előtte kalapot (talán még se volt ott annyi klikkember, mint a költő gondolta!), s ahol még miniszter is akadt, aki előre köszöntötte. Haláláig se felejtette el, hogy *Wlassich Gyula*, közoktatásügyi miniszter korában, a dunapartti korzón megállította, bemutatkozott neki és érdeklődéssel beszélgetett vele. De a Milassin Joki barátságára (aki mint palicsi pénztáros apró szíveségeket tett neki) épp oly becses volt előtte, mint akármelyik kegyelmes uré, s valószínűleg őszintébbnek is tartotta. Ezt a kedves, kedélyes, bohémtermészetű, jólmulató fiút mi, akik ismertük, nem vettük épp szerfölött komolyan, de Vajda azt mondta róla, hogy csak az egészséges vidéken teremnek még ilyen kiváló jellemek.

Mindig üdülést jelentett számára, ha itt tölthetett egy pár hetet s ki-pihenhetett a «rettenetes» Budapest-től, ahol oly sok a klikkember meg a sajtóhiba, attól a «büzfészek»-től, amely nélkül egyébaránt nem tudott volna sokáig megenni.

Az ilyen természet nemcsak a palicsi pénztárost veszi tulkomolyan, de így tekint, ezzel a naiv és komoly szempárral mindenkire, akivel dolga van. Így volt Pesten a vendéglősök-

kel és pincérekkel is s bár azokon az étkezőhelyeken, ahol a kitünő lírikus megfordult, az egész személyzet ismerte a Vajda nagy értékét (mert hiszen a barátai fölvilágosították őket arról, hogy a szigorú tekintetű ur egyike az ország legnevezetesebb embereinek) és kifogástalanul iparkodtak őt kiszolgálni, mégis gyakran előfordult, hogy mellőztetésről panaszkodott és megsértődött. A pincéreket éppen olyan komolyan vette mint a Kisfaludy-Társaság tagjait s ha valamelyik olyan ételt tett eléje, amely véletlenül nem sikerült elég jól, ő már ebben a kis véletlenségben rancunet, intrikát, kutyabavevést, céltudatos sértést s esetleg összeesküvést látott s nem kevésbé haragudott, mint ha Gyulai Pál, a fő klikkvezér azt állította volna, hogy a Vajda János versei nem jobbak a Benedek Aladáréinál. Ilyenkor elborult az arca s tanácskozni kezdett a barátival, hogy nem volna-e helyén ezentúl más korcsmába járni, ahol talán «jobban becsülik meg a készpénzzel fizető vendéget». A környezete természetesen, amikor csak lehetett, lebeszélte az ilyen kilengésekről, de teljesen csak ritkán sikerült a háborgó költőt megnyugtani.

Igen sokat szenvedett az ily apró misériáktól, a *petites tribulations de la vie*-től, és nem kis igazságtalanság volt a sorstól, hogy egy igazán előkelő talentummal megáldott jeles poétát ilyen agságokra hajló és neheztelő természettel vert meg.

Hasonló vesződségei voltak a nyomdákkal s a szedőkkel is. Ártatlan sajtóhibákban, amelyeket mások pongyolaságnak vagy egyszerű véletlennek néznek, ő szándékos és céltudatos üldözést, csúf ármánykodást látott s volt idő, amikor attól

félt, hogy a Franklin szedői a «klikk» és annak vezére, Gyulai Pál iránti kedvezésből tervszerűen fogják tönkretenni munkáinak az új kiadását. Fejcsóváiba bírálta előttünk Révainak azt a szándékát, hogy e két könyvet a Franklinnál nyomattja. Ami pedig azért történt, hogy a mű minél szebb toaletten jelenhessen meg. Nem sikerült meggyőznünk őt a Gyulai ártatlanságáról, de később maga ismerte be, hogy «végre olyan könyve van, amelyben öröme telhetik». Egyetlen sajtóhiba se volt a két kötetben, pedig Gyulai Pál bent ült a Franklin-Társulat igazgatóságában. Érthetetlen!

Igy állt hadban a szegény öreg költő sokakkal, akiknek eszük ágában se volt hadakozni vele. Ahogy a Vischer *Auch Einer*-je az objektummal, úgy viaskodott Vajda az egész külső világgal. Ama regényalak szerint az ingomb meg a szemüvegzsínor a homo sapiens-nek engesztelhetetlen esküdt ellensége. Vajda pedig a polgártársait tekintette ilyeneknek.

A sokat csalódott embernek s a sokszor mellőzött poétának szomorú sorsa ez. A márciusi ifju, aki pályáját Petőfinék és Jókainak a társaságában kezdte, s látta az előbbent bevonulni a halhatatlanság Pantheon-jába, a másikat pedig évtizedeken keresztül a hír és dicsőség magas hegyiokain, a képviselőházban és a legelőkelőbb politikai klub legelső tagjai közt, a polgári jólétet messze fölülmuló kellemes anyagi helyzetben (a Jókai hanyatlását már nem érte meg Vajda), s összehasonlította a maga pályafutását e barátaiéval, bizony elkedvetlenedhetett. Messze elmaradt mellettük, mögöttük... Nehogy azt higgyék, hogy irigykedett rájuk. Vajda János egyáltalán-

ban nem volt irigy természet. De szerette annyira az éniét, hogy nemcsak kisebb tehetségekkel, de nagyobbakkal is összehasonlította azt...

Irigység nélkül ismerte be, hogy Petőfi nemcsak a magyar költészetnek, de az egyetemes világirodalomnak is egyik legragyogóbb alakja, s hogy Jókai minden pongyolasága mellett is fölülmulhatatlan fantáziájú, humoru és termékenységgű író.

— De — tette hozzá keserűen — még se állok tőlük olyan távol, ahová a közönség és az «akadémia klikk» helyezett. Petőfi megérdemli, hogy a költeményei nemcsak minden magyar, de minden más nemzetbeli családnak az asztalán legyenek, de én is rászolgáltam, hogy az enyéimet is szerezzem meg egy-két ezer ember.

Ezt a vágyát sohase érthette el. Ennyi ember nem érdeklődött az ő mélyszenvedelmi és bölcselmi mélységű versei iránt, melyeknek igazi értékét csak egy későbbi kor fogja elismerni.

De a legtöbbször más mellőztetés miatt panaszkodott az intusainak: — Ha nem is vagyok olyan érdemes ember, mint Jókai, a politikához én is értek annyit mint ő, s egy képviselői mandátummal engem is megtisztelhetne a nemzet...

Ez volt egyik legnagyobb keserősége. Az, hogy nem lehetett tagja a képviselőháznak, amely akkor még előkelő uri kaszinó volt, s hogy nem tartozhatott ama négyszáz kiválasztott közé, akik az ország élite-jét alkották.

Erről a sérelméről a következő cikk számol be.

EGYÉNI AKCIÓ

Herkules vidéki köruton

A vándorbirkózóval Szivácon találkoztam a múlt héten. Hatalmas mellén pozgácsaszerű kerek álaranyérmekek csüngtek hivalkodva, rövid, testhezálló trikója alatt mint vastag kötelek dudorodtak az izmok, jobb kezében harminc, kilós vasbót lóbázott, akár mások a sítápálcát, álmélködő falusi polgárok rajzolták körül, tapogatták greifolták, bóksozták és sűrű ah-felkiáltásokkal adták kifejezést a hatalmas, erőteljes dudorodó díjbirkózó iránti csodálatuknak.

A sáros kis uccákon öles plakátok hirdették az ő rettenhetetlenségét. Heszti jelenetek a legváltozatosabb variációkban ábrázolták azt a pillanatot, amikor az ellenfelet szabályosan földhöz teremt. Magam is meghatódtam, mikor ezen a képen láttam, hogy az amerikai elnök sajátkezűleg tűzte fel mellére tizenötödik lelkes jenkii üdvívalgása között a gyémántoktól csillogó ritka drága aranyérmét, amit rajta kívül — mondotta a sziváci Herkules — csak három viselnek, de azok közül már kettő három éve meghalt. A plakát azzal a méla akorddal végződött, hogy bárki vel kiáll birokra a modern Herkules és ennyi meg ennyi ropogós dinár üti a markát annak a szerencsés férfinak, aki őt nyilvánosan legyüri.

Ezek a plakátok szörnyen felesiklandozták a falu érdeklődését és estére a nagykoszmában seregestül verődtek egybe a kíváncsi, erőt tisztelő Sziváciak.

Az emberek az ivóban ki-bejárnak, nyurga legények keskenyszáru, fekete nadrágban, csizmás magyarok, szerb katonák suttognak, tárgyalnak, a birkózóra mutogatnak, aki rendíthetetlen, büdhai méltósággal és nyugalommal áll a terem közepén és magyarul a körülötte sűrű, forgó, borzasztóan kíváncsi népeknek. Mindenki szájátva fülel bámul, érdeklődik. Egy köpcös gazda melléje sompolyog és megtapogatja dagadó „muszkliját”. Erre a többiek is verszemet kapnak, odaóvakodnak és sorra gusztálják, belecsipnek, a Herkules csak tőr angyali szelidséggel, szemérmesen, akár egy sokat tapasztalt leányzó, „aki már nem igen pirul el.”

A sarokban egy busuló sváblegény harmonikázik, társai idogálva énekelnek. Nagyon szomorú, furcsa nótá, a szövege így szól:

Brázai sósborszesz egy korona használati utasítás mellékelve van!

Mindezt ütömben, ritmikusan, vontatott sírással húzza, a harmonika szivszagát zümmögésével s a hallgató direkt melankólikussá lesz, ha elgondolja, hogy valamikor a sósborszesz egy korona volt használati utasítással. Az előadás rövidesen megkezdődik, a zenekar hangol, egy pattogó polkát próbálnak. Mindenkitől egybevág, csak a flótával van egy kis baj. Szegény flótás nagyon szegényli a dolgot, erőlködik, izzad de a flóta ma este kirugott a hámból, liheg, fúj, sziszeg, konokul hörgött és úgy megmakacsolta magát, mint egy kedélybeteg, asztmás öreg ur.

A produkció előtt pár perccel váratlan fordulat állt elő. Megjelenik izgatottan, magából kikelve egy rendőr, kardcsörtetve hivatalosan Herkuleshez rohan, fontoskodva suttog, szájából töredve gurguláznak a szavak. Herkules arca elborul, vérfagyasztó lesz és hangosan hirdeti ki, hogy a szomszéd „Gájónál”, a koszmában, megszállott egy „bikaerős ember”, vasgyuró, díjbirkózó, Herkulesnek régi vetélytársa, akit már hosszú ideje keres a széles világban, míg most Szivácon sikerült neki utólni. Nagy konsternáció. A meglepett atyafiak felugrálnak, dörömbölnek harciasan és követelik a két rivális „összeeresztését”. „Micsoda csuda hecc lesz ebből”, örvendezik egy őszhajú apó és felragyognak szürke, szurós szemei.

Ujabb üzenetváltás és az ajtóban, sapkáját szeméren csapva, sötét, vészjósló arccal megjelenik a konkurrens, aki Herkuleset hosszú hajszá és keresés után végre Szivácon utólte. Ez nagyon tetszik a jó embereknek. Harsány „Gyerünk!”-be törnek ki és azok is, akik eddig sajnálták a tizdínárt a „bilétért”, valósággal dülnek, sötét bedülnek és a terem megtelik érdeklődőkkel. A hangulat izzó a szó elhal, erőlyes pissezés a jobb sarokban, a remedt, várakozó csöndben úgy liheg a két birkózó, mint egy rosszul hajtott futató.

Negyedórás küzdelem után, az összes szabályos és szabálytalan fogások és

tekerések lélekzetlélítő fordulatainak bemutatásával Herkules egy duplanelzonnal fogta ellenfelet, aki nyögve, fogcsikorgatva adta be a kulcsot.

Menydörgésszerű hurra szakadt fel a mámoros torkokból, a terem morajlott, zúgott, háborgott és a lepipált konkurrens a közönség csufolódo megjegyzéseitől kísérve, szégyenkezve szikrázó szemekkel, átkot és revansot mormolva fogai között, kisurrant az uccára.

Herkules még ráadást is adott, Vasrudakból nyakkendőt kötött, hordókat emelt a fogaival és mázsás, dinnyenyagságu sulyokkal labdázott. Nagyobb sikere volt, mint például Bonar Lawnak az angol parlamentben.

A siker osztatlan és teljes volt, a nézőtér csak későn este ürült meg és

mindenki bámulattal adózott a győzhetetlen, igazi Herkulesnek.

Hajnaltan utaztam el Szivácról. Az egyik fülkében, nagy meglepetésemre, két elegáns kifogástalan izléssel öltözött urban Herkuleset és a John Bull kinézésű riválisát ismertem fel. Békés egyetértésben ültek a párnás ülésen, illatos szivart szivtak és a tegnapi bevételten osztozkodtak. Ahogy később összebarátkoztunk, elmesélték, hogy művészi köruton vannak. Legközelebb Cservenkára mennek. De most John Bull érkezik majd elsőnek és Herkules fogja hosszú hajszá után utólni. Megkértek, hogy ne áruljam el őket a cservenkaiaknak. Nem is teszem... (T.)

Palócok Bácskában

Doroszlói magyarok közt

— A Bács egyet Napló munkatársától —

A római sáncok mentén, Svilojevo (Szilágyi) község szomszédságában húzódik meg Doroszló község, a közép-bácska egyik szinmagyar szigete. Kertjei alatt a szeszélyes vizállású Mosztonga-csatorna folyik, határában tekintélyes kiterjedésű lükkös-erdő van.

A doroszlóiak, a régi képviselőválasztások megrögzött ellenzéki választói, a hozzájuk kerülő más fajtabelikkel vajmi ritkán keverednek.

A falu lakossága háromezren felül van, ezek között tizenöt-husz német eredetű család, a többi magyar. A németek is teljesen elmagyarosodtak.

A doroszlóiak magyarságukat, nyelvük kincsét, fajuk minden sajátosságát féltve őrzik és szinte meghatározható, ahogyan mindezekhez ragaszkodnak.

Tudják, hogy palócok, a legegyszerűbb közöttük is büszke a származására és megtart valamit abból, amit magával hozott. Apáról-fiúra szálló megkövesedett tradíciók, mind dédelgetett maradványok a rendben tartott, meleg vendégszeretettel hívogató doroszlói kuriákban.

A Kocsisok, Horváthok, Bartolok, Gyurgyovicsok, Borsicok és Feketéik mint a falu hangadó és tekintélyben vezető családjai gondoskodnak róla, hogy a régi patriárkális állapotok ki ne pusztuljanak.

A hatósággal nincs bajuk. Nem adnak okot rá. A higgadt és megmondott magyar lélek vezetői őket minden cselekedetükben.

Josztics Mileta jegyzőnek és a közülük való Samu Imre bírónak, akik a község megelégedésére dolgoznak, kevés bajuk van a közigazgatással. Zavartalan, csöndes, semmi által meg nem bolygatott egység van itt.

A falunak két tiszteletben álló intellektuelje Knézy Péter plébános és dr. Wilhelm Ignác orvos, a doroszlóiak testi és lelki orvosai, valóban jól megválasztva kerültek össze. Mindkettő a néppel bánni tudó ember. Olyanok, akik alkalmasak a türelmes, liberális észjárásu magyarok közt mindenkor fentartani az egyensúlyt.

Egy kut van itt, amely a nép hite szerint gyógyító hatása. Csinos kápolna is épült ezen a helyen és sok ezer ember keresi fel évente.

A földesgazdákon kívül halászok is vannak a faluban. Varga Jánossal, a halász-céh főnökével, a halászok mesterségesen tenyésztik a halat a csatornában.

Magyar embernél kicsit szokatlanul hangzik, de ez már a második bácskai magyar község, ahol a politikától való meglehetősen tartózkodást tapasztaltam.

Doroszló egy palóc tengerszem, amely őrzik az ősi viseletet és az ősi erkölcsöket. Idegen vértől mentes magyar község, értékes és támogatóra érdemes része a nemes erényekkel bíró jugoszláviai magyarságnak.

Mesterházy Ambrus.

MÉHÉSZET

Maurice Maeterlinck

a méhészt

Közl: Lencz Géza

I.

Maurice Maeterlinck, a belga születésű, hírneves francia költő-filozófus egyszersmind szenvedélyes méhészt is volt s a „Méhék élete” című művében tüneményes megfigyelőtehetséggel írja le a méhek életét és a méhek világának titokzatos részleteit.

Maeterlincknek világnézetéhez a méhek élete csak tulajdonképpen illusztráló anyagul szolgált. Az ő világnézete azon alapul, hogy tudatos létünk csupán egy fényugár a tudatlanság éjjelében s a dolgok események is egy bennök foglalt titokzatos, tudatra nem jutott erő megnyilvánulásai.

Maeterlinck új és merész állításait — ha nem is mind, de javarészt a tudományos világ megdöntötte s azok csupán nyugtalanító eszméket előidéző hipotézisek maradtak. Ez a körülmény azonban a „Méhék élete” költői szárnyalású és ragyogó tollu mű értékéből mit sem von le. A méhekről szebben, vonzóbban, ér-

dekesebben és különösebben eddig még ember nem írt.

Maeterlincket, a méhészt, két tulajdonsága jellemzi: rajongó szeretete a méhek iránt és rendkívül éles, ritkán látott megfigyelőképessége. Ha most ehhez hozzávesszük, hogy a költő stílusa is zseniálisan eredeti, akkor előtünk áll Maurice Maeterlinck, a méhészt!

A méhek iránti szeretetét mi sem jellemzi jobban, mint azon kijelentése:

»Aki megismerte és megszerette a méheket, annak egy náluk nélkül átél nyár oly tökéletesen, mint ha virágok és madarak nélkül töltötte volna el.»

Művének célját a következőkben fejt ki:

»Nincsen szándékomban a méh-tenyésztésről szakmunkát írni, miután azt már előttem számosan megtették s azt nem szükséges újra megcsinálni. Ugy kívánok a méhekről beszélni, mint oly tárgyról beszélni az ember, melyet ismer és szeret, azoknak, kik nem ismerik.»

Továbbá így folytatja:

»Aki ezen könyvet elolvasta, nem lesz képes egy méhkas kezelésére, de ismerni fogja körülbelül mindazt, ami bizonyosat, érdekeset, mélyse-

gest és meghitt dolgot Aristeia messé leányairól tudunk.»

Maeterlinck hangsúlyozza, hogy nem kívánja az igazságot felcicómázní, sem a való csodáit a képzelet tetszetős csodáival helyettesíteni és hogy semmit nem fog állítani, amiről maga husz éves méhészkedése alatt meg nem győződött.

Az ugynevezett szobatudósokat találóan jellemzi a következő szavakkal:

»Hajlandó vagyok hinni, hogy soha nem hagyták el könyvtárukat avéghől, hogy maguknál hősnőknél kérdezősködtek volna.»

És jól jegyzi meg:

»Sok szobatudós osztozik azon hibában, hogy következtetéseit egyelőre történt megállapodások.»

Ragyogó szavakkal festi le Maeterlinck azt a benyomást, amit ő reá az első méhes tett.

»Ma sem felejttem el az első méheszt, melyet láttam s melyben a méheket megszerettem. Évekkel ezelőtt volt a flandriai Zeelandban, ezen a tisztaságtól tündöklő, bájos földdarabon. Tizenkét kaptárból állott, melyek közül néhány élénk rózsaszínűre, mások világos sárgára, a legtöbb azonban halvány kékre volt festve, mert már sir John Lubbock megfigyelte, hogy a kék a méhek kedvelt színe, akárcsak az azurkék égbolt. A kaptárak ezen a helyen, mint mindenütt, ahova helyezik őket, új jelentőséget adtak a virágoknak, a csendnek, a levegő enyhességének, a nap sugarainak. A nyár pazar gyönyöreinek teljességét élvezve annak a ragyogó keresztutnak tövében pihent ott az ember, hol azok a légi utak futnak össze és sugárzanak szét, melyeket virradattól szürkületig serény zümmögés kíséretében jár be a mezők egész illatárja. Meg lehetett ott lesni, az édes-boldog kertí órák látható lelkét, értelmes és dallamos hangját, elevevességének lüktetését. Meg lehetett ott ismerni a méhek iskolájában a mindenható természet gondoskodásának tárgyait, a létezők három országának világos összefüggését, az élet kimeríthetetlen szervezetét s az önzetlen buzgó munka morálját.»

Ezek Maeterlinck szavai a méhésztől s itt megszólalt a költő, a filozófus és a méhészt egyaránt, — mintegy himnuszt zengve a méhekről és a méhésztől.

Maeterlinck művével a méhésztnek nagyobb szolgálatot tett, mint sok más méhészt szakkönyv és feltaláló együttvéve, mert az emberi társadalom széles rétegeiben felkeltette az érdeklődést és rokonszenvet a méh, e csodálatos és hasznos kis bogár iránt és ezzel a szerény, igénytelen, kedves és hasznos méhészt iránt is.

SAKK

Rovatvezető: Maróczy Géza

71. számú fődívány.

Kuipers L. A.-tól

Sötét: Kf5; Fg; gy: d6; 14; f2; f4 és h6 (7).

Világos: Ka7; Vb1; Fh5; Hd5 és e6; gy: d4 és h2 (7).

Matt három lépésben.

71. számú játszma.

Játszották 1921 telén Gallipoliban a Wrangel-tábor bajnoksági versenyén. A játszma vezetői osztoztak az első és második díjon.

Világos:	Sötét:
Martinowski	Soultanbelev
1. d2—d4	d7—d5
2. Hg1—f3	Hg8—f6
3. c2—c4	e7—e6

Ujabb Steinitz védekezése 3. . . . . c7—c6 kezd tért hódítani. Sötét védekezési módja — a modern mesterek szerint — a Caro-Kann védelemhe-

hasonló hadállás elérése, ami azt jelenti, hogy a c8 futó utja ne zárassék el az »e« gyalogos lépése által. A vezércsel már egyhangubbá teszi a játékot, mert sötétnek nincs oly sok választása a választásokban, mint a királygyalogossal való nyitásokban s ha most még a védekezésre is sikerül egy ily kaptafát találni, akkor azután a genieknek is meg kell tanulni a susztermesterséget s megismerkedniök a kaptafával.

4. Hb1—c3 c7—c5
Ez a lépés volt a legtöbb vita tárgya, s a mesterek még ma sem tisztázták, hogy helyes vagy helytelen e védekezés.

5. c4×d5 e6×d5
6. g2—g3 Hb8—c6
7. Ff1—g2 Fc8—e6

Veleményünk szerint ez a futólépés hibás s sokkal helyesebb Ff8—e7. A vezércsereg még nem szorul védelemre s a futó »e6«-on a világos huszárok támadásának tárgya.

8. elsáncol Ff8—e7
Ezek után igazán senki sem mondhatja, hogy az elmélet nem hódít teret, az eddigi lépéseket minden sakkban, könyvben megtalálhatjuk a jellegzetes »Rubinstein változat« cím alatt.

9. a2—a3 Helyesebb 9. d4×e5, Fe7×c4; 10. Hc3—a4, Fc5—e7; 11. Fc1—e3 stb., a tett lépés után sötét jól áll.

9. .... Hf6—c4
A leghelyesebb mód a gyöngye vezércsereg biztosítására, egyáltalában e huszárlépés adja a legtöbb változatban az egyedül kielégítő védekezést.

10. d4×c5 He4×c3
Számításba jött F vagy H×c5 is.
11. b2×c3 Fe7×c5
12. Hf3—g5 cisáncol
13. Vd1—d3 g7—g6
14. Hg5×e6 f7×e6
15. e2—e4 d5—d4
16. Fc1—h6 Bf8—f7
17. Vd3—c4 Vd8—e7
18. c3×d4 .....

A csere nem volt oly sietős, f2—f4 vagy Fg2—h3 több erőt rejtett magában.

18. .... Fc5×d4
19. Ba1—d1 Ba8—d8
Penyeget Bf8×i2.
20. Vc4—c1 .....

Még mindig erősebb volt Fg2—h3 s ha erre sötét út a bástyával f2-re, úgy 21. Vc4×e6+, Kg8—h8; 22. Kg1—h1 stb. után világos igen jól áll.

20. .... e6—e5
Sötét becsapni szeretné ellenfelét, a közelfekvő Fh6—g5-re ugyanis Fd4×f2+, volna a válasz.

21. Fh6—e3 Ve7—d6
22. Fg2—h3 Bf7—c7
23. Vce—c4+ Kg8—g7
24. Vc4—a2 Hc6—a5
25. Fh3—e6 Bc7—c3
26. Fe3—c1 Bd8—f8

A következő lépés volt 26. .... Vd6—c5 döntő erős hadiállással, a szöveg-lépéshiba s korrektt játék ellenében a játszma veszteségét okozná.

27. Fc1—h6+! Kg7×h6
28. Va2—d2+ g6—g5
29. Vd2×c3 Bf8×f2
30. Bf1×f2 Fd4×f2+
31. Kg1×f2 Vd6×d1
32. Vc3×a5 Vd1—d4+
33. Kf2—g2 .....

Sokkal erősebb volt 33. Kf2—e2, ami, re ugyan világos két gyalogost veszít, de elkerüli az örökös sakkot s a futó végül is meghozza a győzelmet.

33. .... Vd4×e4+
34. Kg2—h3 Ve4—e2!
35. Va5—c5 g5—g4+!

A remist kioroszakoló lépés.
36. Fe6×g4 Ve2—f1+
37. Kh3—h4 Vf1—f6+
s-remis örökös sakk által. Érdekes s fordulatatos játszma.

SAKKHIREK

A karisbadi mesterversenyre eddig a következő mesterek fogadták el a meghívást: *Amerika:* Chajes, Janowski, J. Bernstein, Whitaker. *Austria:* Grünfeld, Wolf. *Anglia:* Sir. G. Thomas, Yates. *Franciaország:* Auerbach. *Magyaror-*

szd: Maróczy. *Jugoszlávia:* dr. Vidmár. *Csehszlovákia:* Réti. *Németország:* dr. Tarrasch, Teichmann, Spielmann. *Oroszország:* Bogoljubov, Niemzovits, Rubinstein. *Ukraina:* dr. Tartakover.

Marschall még nem döntött, viszont Duras, dr. Lasker és Aljechin eddig nem válaszoltak a meghívásra.

San Sebastianban is lesz ez évben verseny, a verseny rendezését Capablanca vállalta el, ezzel azután a helyes mederbe terelődött a versenyek rendezése s nem történhetik meg az, ami a bécsi versenynél megtörtént, hogy a közel 200 millióba kerülő versenynél a sakk mesterek díjai és ellátási, utazási költségei 80 milliót sem értek el, a többi összeget nem sakkcélok nyelték el.

A hastingsi sakkör május hónapban meglátogatja Brüsselt, Antwerpen, Utrecht, Amsterdam, Haag és Rotterdam sakköröit s mindenütt mérkőzik az ottani játékosokkal. A jövő évre tervbe vett egy körut Ausztria, Magyarország és Jugoszlávia sakkcentrumaiba.

Szerkesztői üzenetek

Gyula. A romantika a jőzanságnak e korszakába, úgy látszik, visszatér. Ön nem tudja, hogy melyik tehetsége az igazi: a színészi-e vagy pedig az írói. Írásait és írói kvalitásait ismételjük és elismerjük. R színészi képességeihez nem tudunk hozzászólni. Ignotus mondja valahol hogy szobrásznak nem képzeli magát, aki legalább kenyérbéltől nem tud alakot formálni a festő névre nem tart igényt, aki rajzolni nem tud s zenészi ambíciói nincsenek, aki a skálát nem tudja lepötyögtetni, de írói és színészi tehetséget mindenki felfedez önmagában, mert e két művészet eszköze az írás és a beszéd, mindenkinek rendelkezésére áll. Polgári környezetben és polgári tradíciók közt élő emberek, különösen amíg fiatalok, vágyódnak valami új, valami más után, mint aminő az ő mindennapijuk s ha elmennek a Mánás Miska előadására, arra eszmélnék rá hogy belőlük milyen kiváló színész válnék. Ez természetesen lehet igaz is, de lehet hogy csak a dilettantizmus fókáig jutna el az ambíciójuk. Mi semmi esetre se mernők ajánlani, hogy színészi pályára menjen.

B. Margit, Senta. Levelét elküldtük baranyai munkatársunknak, aki válaszol majd rá.

F. János, Stari-Becse. Forgalmj adót kell fizetnie, azonban kérheti, hogy az állami adójának megfelelő általános szegben róják ki adóját.

K. Etuska. Orvosmunkatársunk fog válaszolni.

Nával. A tanítók sem köszönik meg ezt az érdekükben írt verset, hát még az olvasók?

B. Tamás, Októberi levél. Szépen megírt novella. Sorra kerül.

V. József, Beograd. Az argentiniai konzulátus Beogradban pontosan megadja a felvilágosítást. Mostanában meg lehetős élnék a kivándorlás Argentínába, de mi sem kivándoroltak címét sem közelebbi adatokat nem tudunk.

Pozsorevác. Amerikában eltűnt rokona felkutatásában segítségére lesz az amerikai vöröskereszt magyar osztagja. Címe: Amerikan Red Cross Hungarian Section 15 West 37 th. Street Newyork City, 2. Kiss Emil bankkháza, Newyork N. I. 133 second ave.

K. Margit, Sombor. Csak írjon, szívesen látjuk az írásait, Kérjük kézirat céljára a papírnak csak az egyik oldalát használni.

S. Antal, Senta. Az Egyesült Államok követsége Beogradban Pozorisna-utca 7. szám alatt van.

Cs. Pál, VelikiKikinda. Még sok, nagyon sok verset kell olvasnia. Olvasson jó költőket. Petőfit, Aranyt, Ady-t, Kosztolányit Babits Mihályt. Az érzés őszintesége nem elég a versíráshoz.

H. Rezső. 1919 januárban a Bácsme-gyei Napló be volt tiltva. A kért lap-számokkal nem szolgálhatunk.

Ivánka. Egyik sem vált be.
Az ősz forradalma. Nem aktuális, ilyesmivel bőven el vagyunk látva, más kérünk.

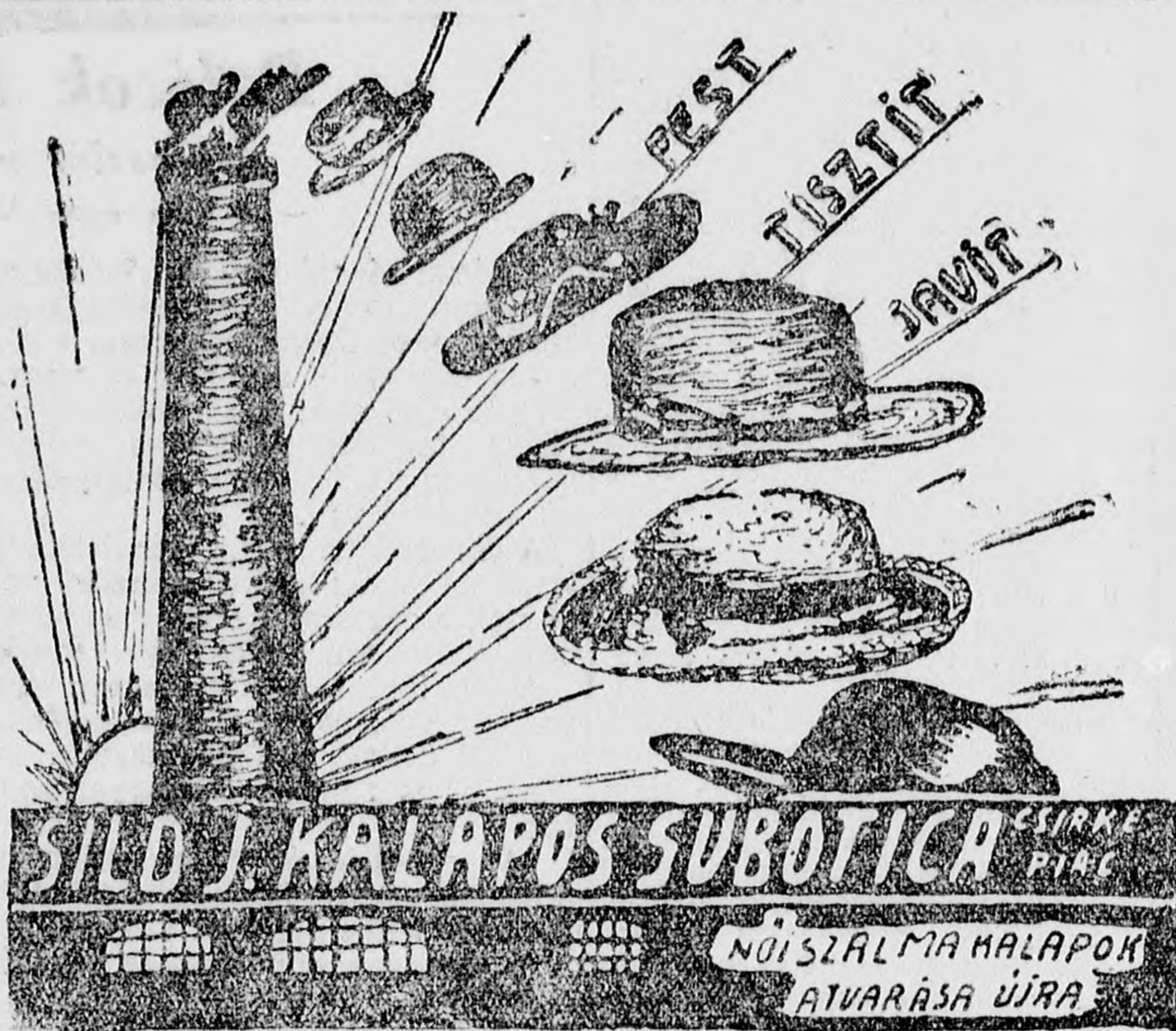
Építészek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telep.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készítünk megrendelések útján, rajzok szerint, épület, portál, üzletberendezéseket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. — Áránlatokat leggyorsabban eszközlünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIČ ULICA

ROMÁNIAI SAJÁT TERMELÉSŰ

TÜZIFÁT, FASZENET, MESZET

ajánl azonnali szállításra

Import Faértékesítő Velika Kikinda

KORNIS ZSIGMOND és MÁRTON aradi fatermelők bizományosa

Telefon: Velika Kikinda 12.

KIVITELKÖZVETÍTÉS

Nakupovalna Zadruga (Beszerzési Szövetkezet) LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 33.

mint a

Deutsche Viehverkehrsgesellschaft

für Böhmen, prágai cég képviselője átvesz bizományi elárusításra Prágában minden mennyiségű vágómarhát, sertést, mindennemű egyéb állatot és az egyes küldeményekre

a prágai eladási árak 50%-át előlegezi.

Táviratcím: Nakupovalna Ljubljana.

Int. Telefon 366, 13, 223.

**MÉSZKERESKEDŐK
FIGYELMÉBE!**

TELEFON 30.

A közelgő mész-szezonra való tekintettel már most ajánlatos a mész-szükségletet fedezni, mivel később a nagy kereslet következtében a szállítási lehetőség nehézségekbe ütközik.

la darabos, fehér romániai

== MESZET ==

a legolcsóbb napiár mellett szállit:

SPITZER JÓZSEF

fakereskedő, Velika Kikinda.

Jindrich-féle függőleges kövidaráló malmok, Hoffherr és Schrantz-féle mezőgazdasági gépek, Eberhardt-féle vaddisznójegyű egyes és kettős ekék, stajer rudvas, abroncsvas, gömbölyű beszemer acél, Winter-tengelyek és vaslemezek minden méretben állandóan raktáron vannak

Guba József

vas, szerszám és mezőgazdasági gépkereskedésében

Bačka-Topola

179

„KEMIKALIJA“

NOVISAD, FUTOŠKI PUT 27.

Állandóan raktáron:

SALZGEIST

SALMIKGEIST

SALPETERSÄURE

VITRIOL

CAMPHOR

TÁBLA OSTYA

18/24 cm.

VEGYSZEREK

stb., stb.

Jegyezze fel noteszába a fenti címet!

Főmolnárt keresek

mielőbbi belépésre újonnan szerelt II járatú sikkasztás vám és kecskedelmi őrlésű basaltidi hengermalomba. Csakis olyanok pályázzanak, kiknek szakképzettsége és nagy jártassága van a vám- és kecskedelmi őrlésben.

BERGER MÁRTON

malomtulajdonos Vel. Kikinda

SZABÁSZ

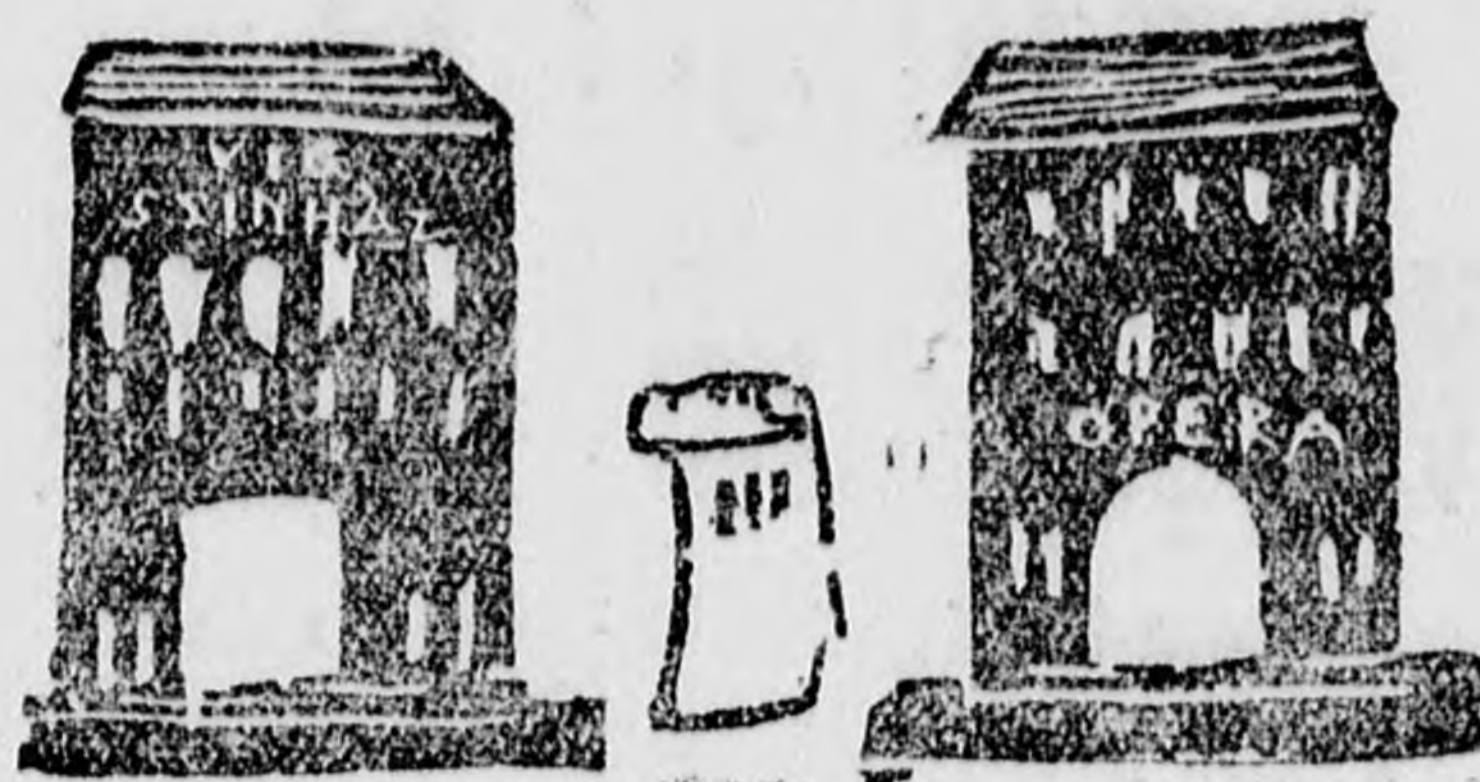
kerestetik uriszabósághoz mielőbbi belépésre.

Csak a modern szabászatban

mindenkép jártas elsőrangú munkaerő jöhet számításba. Ajánlatok eddigi működés, fizetési igény megjelölésével, valamint fénykép mellőklésével

Sonnenberg Salamon céghez Subotica
intézendők.

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Cserepár“

Helyesen fejtették meg 72-en. A kifizelt könyvjutalmat megnyerték. 1. Arvai Múca Subotica Karadzéva utca, 2. Főny Imre Senta, 3. Netser Andor Apatin, 4. Luluja Jolanka Subotica, 5. Vlahovics János Beograd Palifuska-pijaca, 6. Szepesy Vera Topola, 7. Pértics Ferenc Subotica, 8. Andrasics József Subotica, 9. Szőlősi Mancika Subotica, 10. Fischer László Subotica.

A könyvjutalom elküldéséhez 4 dinár portó beüldését kerjük.

KOVINI BANK R. T.

FAOSZTÁLYA, KOVIN.

Épületfa; deszka, lécs, zárlecs, gömbfa.

Asztalosáru, puha és keményfa.

Állandó nagy raktár. — Olcsó árak.

Fűrészgáruunk és modern berendezésű fűrészmunkáló telepünket legközelebb üzembe helyezük. Mindenféle rendeléseket fűrészelt épületfára, ajtóablakok, butorok és különféle tömegcikkok gyártására elfogadunk.

SALAMA

prve vrsti

nova roba

posve zrela

dobiva se svuda

I. hrv. tvornica salame, sušena mesa i masti

M. Gavrilović

sinovi d. d.

Petrinja.

ŽAN SAVA

gyógy- és ipari növény kereskedés

Alibunár, Bánát

Nagyban és kicsinyben
SZÁLLIT

waggontételekben is
különösen boróka fenyőt,
szappangyökeret, sikkár
gyökeret, finom kefe
gyökeret stb.

ELADÓ.

Prima 10 m. hold szőlő, szép villával, felszeresével Mohácsra — műút és Duna mellett — nyaraló hely ára 15 mill. magyar korona.

4 3/4 kat. h. prima szőlő, lakó és présház 7 millió magyar korona.

5000 □ öl szőlő, Szekszárd mellett, kis lakóházzal 2 3/4 millió magyar korona.

Rendelkezésre áll több kis és nagyobb szőlő, Pécsen 2 milliótól 20 millió magyar koronaig.

Vas megyében prima birtok, vasútállomás, a birtok 1020 mag. hold, 550 hold szántó, 250 hold rét és legelő, 200 h. vágható fenyves erdőből áll. Könnű agyag talaj. Mindentermő. 7 szobás urilak. Bőmenyiségben gazdasági épületekkel. Iparvállalatra igen alkalmas. Malom szeszgyár, fűrészmalom, tégagyár, romai műút, autóval is bármikor járható 3 kavicsozott út, vasút. Egészben eladó ára kb. 12 ezer dollár vagy 800—400—900 hold részletben. Élő holt nélkül, ami külön fizetendő. Alku lehetséges.

Baranyában legprimább 500 hold urilakkal, holdanként termés 17 mm. buza. ára kb. 100 dollár.

Békésmegyében 540 m. hold lakó és gazdasági épületekkel, megművelve 30 mm. buza m. holdanként.

Somogyban 180 m. hold némi szőlő és erdő. 1 lakóház gazdasági épületekkel 50 millió magyar korona.

Eladások sürgősek, célszerű azonnali ideutazás megtekintés végett.

Rendelkezésre áll több ház, szőlő, föld, bérlet, malom és egyéb ingatlan az ország bármely területén. Csak 10 dinár beküldése ellenében válaszolok.

Szodaviz gyár, ecet, sajtgyár, patika, kereskedések az S. H. S. területén eladó.

Me bízó levél beküldendő, vételár után 2%-ot számítok.

DECLEVA ENDRE

ing. forgalmi iroda

O. F. B. által engedélyezve

Pécs, Széchenyi tér 8 I. em.

Telefon 13—36 13—92

Sürgöny cím: Decleva Piacsek palota.

Ujonnán megjelent

szépirodalmi művek, ifjusági iratok, zeneművek
gazdasági és ipari (technikai)
szakkönyvek

nagy választékban legalkalmasabban beszerezhetők

HEUMANN MÓR

könyv- és zeneműkereskedésében Subotica.

Papíráruk. — Irószerük. — Irodai felszerelések.

Vendéglői

szakácsnékat

és kávéházi

kaszirnöket

keresek.

Pincérügynökség, Subotica

I. Agina ulica 2.

Bánátnak egy nagyobb városban a legforgalmasabb helyen, jól bevezetett festék és vegyeskereskedés más vállalkozás miatt eladó. Leveleket „166.666“ jellege alatt a kiadóhivatalt továbbít. 870

Tekintéljes és jó hírnevű bécsi vállalat subotica-i fiókja keres lehetőleg

működő társat

megfelelő betéttel. Megkereséseket „Vaszerkezet“ jellegével e lap kiadóhivatalt továbbít.

Sürgőnycim: Jutelef, Novisad. Telefon: 403.

Schiff Ábrahám

Futoški put 4. NOVISAD Futoški put 4.

Gyár: a kamenici uti átjárónál.

ZSÁK PONYVA ZSINEG
nagykereskedés

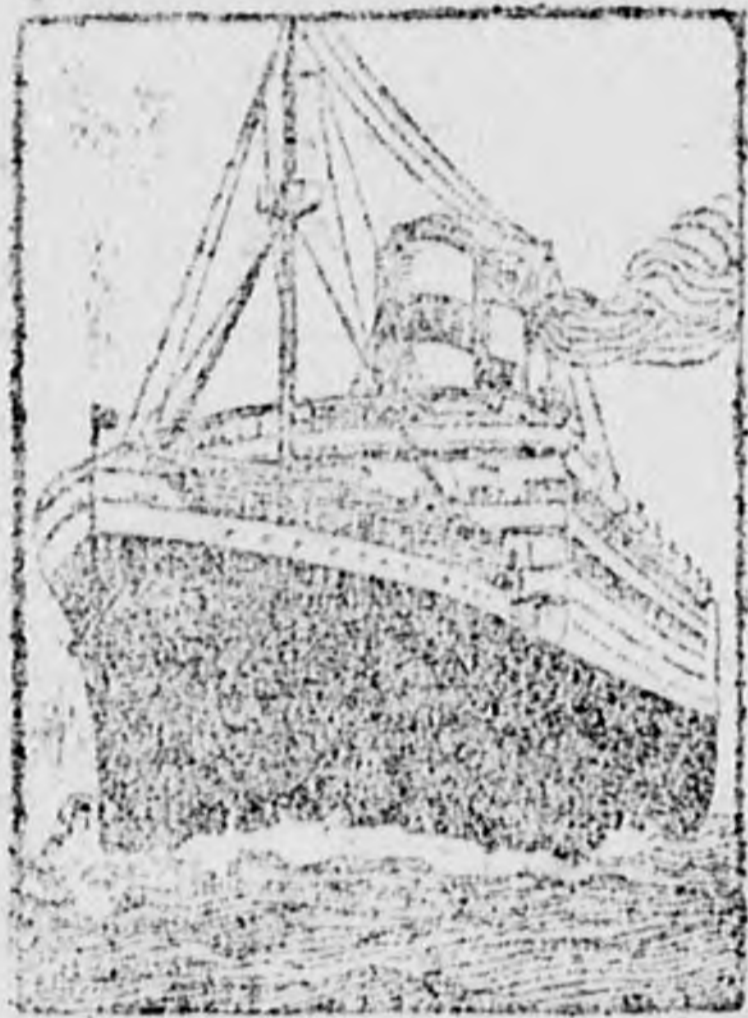
ZSÁK és PONYVAKIKÉSZÍTŐ
és varrótelep.

Fiókok: Beograd, Kraljevića Marka ulica 7.
Wien, Blindengasse 46/a.

Budapest, Vilnos eskászár ut 33.

Gyár: Budapest, Daróczy ut.

Külön ponyva és zsákköcsönző osztály.
Használt zsákok vétele és eladása!

Királyi Holland Lloyd

rendes gyors- és postahajók

Amsterdamból és Cherbourgól

DÉLAMERIKÁBA

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos

Airesba. — Mindenemű felvilágosítást nyújt:

Királyi Holland Lloyd Jugoszlaviai vezérképviselote

Jugoslavenska Banka d. d. Zagreb B Cesta 33.

Telefon 24-65. — Sürgőnycim: „Realloy“ Zagreb.

Hamburg és Sisić

bőrönd és táska készítő

Sombor.

Szállít nagyban és kicsinyben koffert (bőr-
ből, vászonból) aktatáskákat és kamasnit.
Mindenféle mintakollekciókat megrendelés
után készítünk.

Vidéki szijgyártó segéd azonnal felvétetik.

Uj dobozgyár Suboticán

VOJVODINAI DOBOZIPAR

SUBOTICA

Sudarevićeva ul. 34.

Készít: Posta, kalap, fűző, pouderes, szap-
panos, parfümös, gyógyszer, cukor-
kás és ékszerdobozokat általában mindenféle
papírdobozt egyszerű és díszes kivitelben, min-
den alakban. — Gondos, izéles munka. — Pontos
szállítás. — Mérsékelt árak. — Telefonhívás 421.
(Weiss Armin fűszeres). 364

Kéktestő és vegytisztító intézet

Bácska-Palánkán betegség miatt
1923. május hó 1-től bérbeadó.

Érdeklődők teljes felvilágosítást nyerhet-
nek Stampfer Mátyás tulajdonosnál Bačka
Palánkán, vagy Schuy Jakab igazgatónál
Srp.-Mileticén.

Weitzenfeld és Társa Subotica

Iroda: Városi bérpalota. — Telep: Sentaí-put

Táviratcim: KENDERIPAR.

Telefon 190.

Alapítva 1902.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS.

AJÁNL:

Lópokróccokat, tűzoltó és kerti tömlő-
ket, uj lisztes, gabonás, gyapju, toll,
komló és szalmazsákokat, madrac és
roletta szöveteket jutából és lenből,
mindennemű házióasztat.
Zsineg, kötél és hevederek.

Elsőrendű étterem kávéházzal

Szeremseg legua yobb forgalmu kereskedelmi va-
rosaban — dusan berendezve, gyönyörű nagy kert
— modern terem, hol az összes mu'atságok lesz-
nek megtariva, erős téli- és nyári üzlet több évi
szerződéssel eladó Horvát nyelv szükséges. Szük-
séges tőke 400.000 dinár. Cim a kiadóhivatalban.

Kérjen

mészajánlatot!

Elsőrendű minőségű, f val égetett építési mészre
Detailleadásra, héféhez mészre. A bere-
mendü mésznek, szín és minőségre nézve teljesen
megfelelő.

SIPOS SÁNDOR mésztermelő SUBOTICA,
I, Sokolcska ulica 4-6. — Telefon 868.

A jó üzletmenet

mindig az áru minőségétől függ. Azért tartson
üzletében elsőrendű italokat. Kérjen ajánlatot
tea-rum, törköly, szilvórium, borovicska, barack-
pálinka gyártmányaimról. Egy kis (25 literes) ren-
delés elegendő, hogy nálam állandó vevő legyen.

KOHN IGNÁCZ

bor- és szeszáru nagykereskedése, cognac, törköly
és szilvóriumfőzde, Veliki-Beckorok.

TANATON

szőlő- és gyümölcs-permetező

azonnal szállítható

Felvilágosítás nyerhető

Šeno na (Bem) ulica 8.

MIRKO STEINER i SINOVI

fanagykereskedők

NOVISAD, Željeznička ulica 19.

Ajánlanak: Erdélyi fichtát, faragott épületfát, zárle-
cet, léceet, gőzölt bükkfát, zsindelet

TÜZIFÁT

vagontétélekben mérsékelt napiáron. Telefon 360

Nizza

szappanok
a legjobbak.

Veszek minden mennyiségben használt

Jugoszláv postabélyegeket

az 5, 10, 15 és 60 parásért és büntető portóért
fizetek 40%-ot
a piros és kék 1 D., a 4, 8, 20, 30 D.-ért 25%-ot
20, 75 para, 2 és 10 D.-ért 15%-ot
1 és 5 D.-ért 10%-ot
25 parásért 4% és 50 parásért 2%-ot

Deutsch Károly Stara-Kanjiža. 597

Földbirtokosok figyelmébe!

Bácskában jó termésű 200-tól 300 lános gazdaság
birtok és egy 100-tól 150 lános birtok feles gaz-
dálkodásra jövő évre keresetlik. Levelet „Szerencse”
jeligére a kiadó továbbít.

LONGA, CHOCOLADÉ

dessert különlegességek egyedüli
előrusítója

BRUMMERGYULA cukorka üzlete

Lelbach palota.

SÓ

Finoman örölt kősó,
vagon és kisebb
tétélekben azonnali szal-
lításra a legolcsóbban
kapható.

Gausz János sómalmában
NOVISAD, FUTOŠKI PUT 66. TELEFON 8.

ZSOLDOS

TANINTÉZET BUDAPEST,

VII., Dohány-utca 84. — Telefon József 124-47. sz.

a legjobban készít elő magánvizsgákra.

APNEUS

U T O
TÖMÖRGUMMI
TEHERAUTÓK
RÉSZÉRE

MICHELIN CABLÉ

R. JURZA ZAGREB, NIKOLČEVA
ULICA 9.

Telefon: 27-80.

Táviratcim: GUMMIJURZA ZAGREB

AUTÓKELLÉKEK

MINDEN
NAGYSÁGBAN
RAKTÁRON

Műlábak, műkezek,
 egyenestartó
 fűzők készítő
 és j. vité műhelye
Schönbrunn Subotica,
 Pašičeva 5. Telefon 275.

ELŐNYOMDA
 Modern
 teljes berendezést u. m. famul-
 lát, papírsablont, l-a festéket és
 kézzel festett GOBELIN képe-
 ket eredeti rajzokkal készít:
Leopold Sámuel Senta
 I. Sv., Mile iča ul. 29.

„JE-KA“ TEA

**a legjobb,
legfinomabb,
legolcsóbb.**

Kérjen mindenütt „JE-KA“ teát!

A legfinomabb

„JE-KA“

csokoládét és csokoládékülön-
legességeket gyártja csakis a

Confiserie „JE-KA“ Zagreb
 csokoládé-
 és csokoládékülönlegességek gyára.

Kérjen mindenütt „JE-KA“ deser-
tet!

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez
és galvanizál: 933

KRAUSZ
VELIKI-BECKEREK,
 a törvényszéki palota mellett.
 TELEFON SZÁM 329.

Fifi Krem és kölni viz

készíti

PINTÉR FERENC
SZENT JÓZSEF
 gyógytár a nagytemplom
 mellett. Subotica. 6659

ELADÓ

3 darab Cornwalli 100 m² tüzfelületű, 1 drb. Tisch-
 bein-fele 49 m² tüzfelületű 10 atm. gőzkazán 200
 HP Brünni aló gőzgép 220 voltos egyenáramu
 generátorral kapcsolva 40 HP stabil Hock gőzgép
 magas és alacsony kondenzációs, Víz tisztító,
 szűrő és lágító berendezés, 220 Voltos egyen-
 áramu elektromotorok és dinamók 50 HP 3100
 Volt 15 Amp. forgó áramu elektromotor 2-3"
 Garveus szivattyúk 3000 és 5000 kgr. hordképessé-
 gü futódaru, 50" transzmissiók, Jéggyártó és hűtő
 berendezések, fa és vas rezervoárok 0.5 m³-tól
 20 m³-ig. Források 100-200 m/m-ig nagyobb
 mennyiségben. Gőzszelepek. Vízolattyúk. Tartalék
 hengerek hengerszelepekhez. Pick-fele szabadalma-
 zott szellőztető gyáriablak vasasok. Tranzport
 csigák (Schnecken) 2 drb. masszív cylinder szita
 T gerendák 1-től 10 mtr. darabokban 200-400
 m/m-ig. Magánjáró Máv. gyártm. 6-os és 8-as
 cséplőgarnitúra 5 HP állógőzgép kazánal, 35 HP
 Diesel motor, 100 m/m Centrifugal, 250 mm Ro-
 tációs szivattyú, Zenith karburátorok. **Uj és ke-
 veset használt eredeti Wolfner-féle gép-
 szijak 130-200 m/m-ig. - Dupla szijak
 180-300 m/m-ig.**

Petráss László Vel. Bečkerek
 Risz. Brig. (Aradaczi) ul. 2218.

FÜZŐK

legujabb szabásu halcsontos, —
 ha csont nélküli gumival és be-
 bujósítók, melltartó gyomor-
 szorító

Haskötők

orvosok által legjobban elis-
 mert és alánlott szabás szerint
 készítik. Vidékre slusz és csipő
 méret beküldése után

VIRÁG LEONTIN

Kralj Alexander ul. 11. Nemzetivel szemben

Ne vegyen és ne fogadjon
 el mást, mint
 „VULKÁN“
 „ETERNA“
GUMMISARKOT

mert az:

Legjobb
 Legolcsóbb
 Legtartósabb
 Aki mást vesz, vétkezik a hazai ipar és valuta ellen!
 „VULKÁN“
 gumiáruraktár Vel. Bečkerek
 Obala Princeza Jelena (Gizella part) 7.

LEIPZIGI MINTAVÁSÁR 1923.

Ha Németországban vásárol árut, küldesse az
 eladó által közvetlen

BRÖDER és FENYŐ PASSAU

szállító címere. Rendszeres gyűjtőforgalom Pas-
 sauból Zagreb, Novisad és Suboticára. Szállítási
 idő 18-20 nap. Olcsó fuvardíjtelek. Vasúti és
 dunaiszállítás. Érdeklődésrefelvilág sítással szolgál

Bröder & Fenyő szállítóirodája

Novisad, Že jeznička ul. 20. Bécs I. Sonnen-
 felsgasse 8. Passau, Bratfischwinkel 3. 925

Napi 10.000 drb. horgonyolt tetőcserép készítésé-
 hez alkalmas, darabonként 2 lóerővel hajtható
 alig használt

2 drb. revolverprés
 az összes modellek és gipszpréssel jutányos árért
eladó.

Ezen présekkel majdnem minden földből kitünő
 cserép gyártható. Érdeklődőknek Grünfeld Herman
 Starakanizsán ad felvilágosítást. 1080

Kubikos talicskákat

vasalva és vasalás nélkül készít
Első Sombori Kocsigyár
 Napi teljesítmény 200 drb.
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Tüzmentes pénzszekrényeket

és
okmányszekrényeket
 újonnan készít és régiéket javít
Kirschner Mihály Sombor
 Sveta Roka ulica 8.
 Állandó nagy raktár! 176

Kézműáru (őfös) nagykereskedés meg. vjtás.

Koch Árpád, Subotica
 Skotus Viator ulica 3 (Jugosláv Bank
 mellett, a főposta-épülettel szemben).
 Állandóan raktáron a legol-
 csóbb napi áron minden-
 nemü kézmű-(rőfös)-áru cikk.
 Csak nagyban!

Sörös üveget!!
 Nagyobb tételekben keresek
 megvételre
Schvarcz, borkereskedő
 Subotica, Senčanski put 14.

SEGÉD
 a fűszerszakmából 25 éves, március elsejére állást
 keres. Vidékre is elmegy, beszél szerbül, magya-
 rul, németül és románul. Ajánlatokat „FÜSZERES“
 jellegre a kiadóba kér. 1144

ELADÓ
 üzemmeghibás miatt egy jókarban levő
60 HP szivógázmotor
 Üzemben megtekinthető.
 Szíves érdeklődéseket
Kohán Vince és Flai hengerfalom Subotica
 címre kérjük beküldeni. — Telefon 31. 1057

Just r. t.
 a legjobb ANGOLSZÖVET gyárak képviselője

Újonnan megnyílt üzletében kaphatók a legnagyobb választékban a
 legolcsóbb áron valódi
angol szövetek, angol cérnák, amerikai sárcipő.
SUBOTICA, VÁROSHÁZ ÉPÜLET
 Régi jó hírnévnek örvendő üzletei: **BEOGRAD, ZAGREB.**

DIAMANT

Pékek figyelmé! „DIAMANT” a Hauser & Szobota gyárból Wien-Stadtban, bébeli minőségben, kapható kiválóan a vezérképviselőnél Jugoszláviá számára

Eduard Dužanec, Zagreb
Lerakat Strossmayerova ul. 10.
Ovskrdnjak pernaku vagy telefonon utasítottól.

170
korona

apritott fa

kivánatra házhoz szállítva
Hasábfá kicsinyben és nagyban
Pontos és gyors kiszolgálás

Werber Emil

Paja Kulundžića ul. 45.

NATALIA CREM
NATALIA SZAPPAN
NATALIA PUDER
BIBIANA kézfínomító
legjobb szépítő szer a világon
Készítője

Joanovics Sina
gyógyszerész és illatszerezés
Debeljača. 236

Benősülés.

27 éves, fess, intelligens fiatal kereskedő, izraelita 50.000 korona készpénz vagyonnal keres megfelelő ellátást. **BENŐSÜLÉS** fenálló kereskedelmi vagy ipari vállalatba, melynek vezetésében résztvenne előnyben. Kém anonim ajánlatokat az alábbi címre kérek. Vallás mellékes. Legteljesebb diszkréción. — 1. Jančić és drug az **INTERREKLAM** r. t. vezérképviselője Osijek I. Lončarska ul. 7. „EINHEITAT” jellegű. 1135

Hengerrovátkolást és csiszolást

legújabb rendszerű gépekkel, esztergályozást, gyalulást, fogaskerék és más marásokat gyorsan és pontosan teljesít

Székely Bertalan Ada (Bácska)
gépjavító műhelye.

POZIV

na V. redovnu skupštinu*)

Poljoprivrednog i Trgovačkog D. D. koja se će održati u Somboru 10. marša 1923. g. 16 časova u društvenim prostorijama sa sledećim dnevnim redom.

Dnevni red:

1. Izveštaj ravnateljstva i nadzornog odbora o poslovnoj godini 1922. i predložnje godišnjih zaključnih računa.
  2. Zaključak o upotrebi čistog dobitka i podelenje apsolutije za ravnateljstvo i nadzorni odbor.
  3. Izbor od 10 članova ravnateljstva na tri godine.
  4. Izbor od 4 članova nadzornog odbora na tri godine.
  5. Eventualni predlozi.
- Sombor, 14. februara 1923.

Ravnateljstvo.

*) Deoničari, koji hoću glavnoj skupštini lično ili preko svog zastupnika prisustvovati, dužni su svoje deonice barem 4 dana prije glavne skupštine kod otuštvene blagajne položiti. Svaki deoničar imade na svaku položenu deonicu 1—1 glas.

MEGHIVÓ

a Mezőgazdasági és Kereskedelmi Részvénytársaságnak 1923. évi március hó 10-én d. u. 4 órakor Somborban saját helyiségeiben következő tárgysorozattal megtartandó **V. évi rendes közgyűlésére.***)

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1922. üzletévről, a zárszámadások beterjesztése.
  2. Határozathozatal az 1922. évi nyereség hováfordításáról, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
  3. 10 igazg. tag megválasztása 3 évre.
  4. 4 felügyelő-bizottsági tag megválasztása három évre.
  5. Esetleges indítványok.
- Sombor, 1923. február 14.

Az Igazgatóság.

*) Azon részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazottjuk által részt akarnak venni, köte esek legalább 4 nappal a közgyűlés előtt részvényeiket a társaság pénztáránál letétbe helyezni. A részvényes az általa letétbe helyezett minden részvény után egy-e y szavazattal bír.

Segédet és kiralatrendszőt

mind'et ő a **TEXTIL** osztályhoz azonnali belepésre keresünk. Csak önálló erők jönnek figyelembe. — Ajánlatok **Deutsch és Polacsek** céghez **Sombor** intézendők.

Legjobb minőségű

Koronadugó.

dugasológépet, dugónyitót szállít a

Jugoslavenska Crown Cork Tvornica D. D. Sušak.

Hizáznál, kévérségnél Dr. Hofbauer-féle törv. védett **soványító lapdacso** teljesen ártalmatlanok és éirendi v itoztás nélkül is biztosan hatnak. Nem mérley, nem hasznájtó. Kimerítő leírás orvosi bizonyítványokkal ingven. **ILIÉS győ yszertár SUBOTICA**

Malomszerelést

res két gyakorló t **csövező.** Cim: Feő ános, Vécsei-utca 10. sz. S t ra-Kaniža. 990

Alkalmi vétel!

Dus választéku raktáram és a mérsékelt árak minden versenyt kizár!

Alkalmi vétel!

- Angol bársony sziliszkin** minden divatszínben
- Ruhabársony** minden divatszínben
- Sifonbársony** minden divatszínben
- Női kalap bársony** minden divatszínben
- Selyem gallérbársony** minden divatszínben
- Velur de lin** legmodernebb színekben különböző minőségben
- Ondula szövetek** legújabb gyermekabátok, házi ruhák, ruhák és sapkáknak (métere 60 dinár,

Dođić Kosta
divatárakereskedése

Sombor

Kraljević Djordje ulica 3.
a szerb templommal szemben. Telefon 342.

Legfinomabb cérna-vásznak és sifonok ágyneműkre és női fehérneműkre.

Férfi szövetek nagy választékban öltöny, szmoking, szakett, nadrág, frakk és télikabátoknak.

Női szövetek a legmodernebb színekben női szövet, trikot, gabardin 100, 120, 130 és 150 cm. szélességben. Szerzs szövetek 100 és 130 cm. széles, a legmodernebb színes és deszinált „Bajadere“ szövet utcai és házi ruháknaktovábbá mindennemű férfi szövet.

Párisi ujdonságok!

Párisi ujdonságok!

Báli toalettékre:

Charmoz, satin-de-sin, krepp-marokin, krepp-zsorzsett, krepp-ida, krepp-banjo, krepp-Antineja, krepp-miranda, krepp-floris, krepp-sifon, krepp-satin-Milburg, Zsersz, Zenana, krepp-de-sin, popelin, taft, fajl-superier, szura, kasmir és félselyem a legmodernebb divatszínekben és desszinekben

Deszinált legújabb félselymek és selymek, paplan-atlaszok 140—160 centiméter szélességben különböző színekben.